

చందమామ

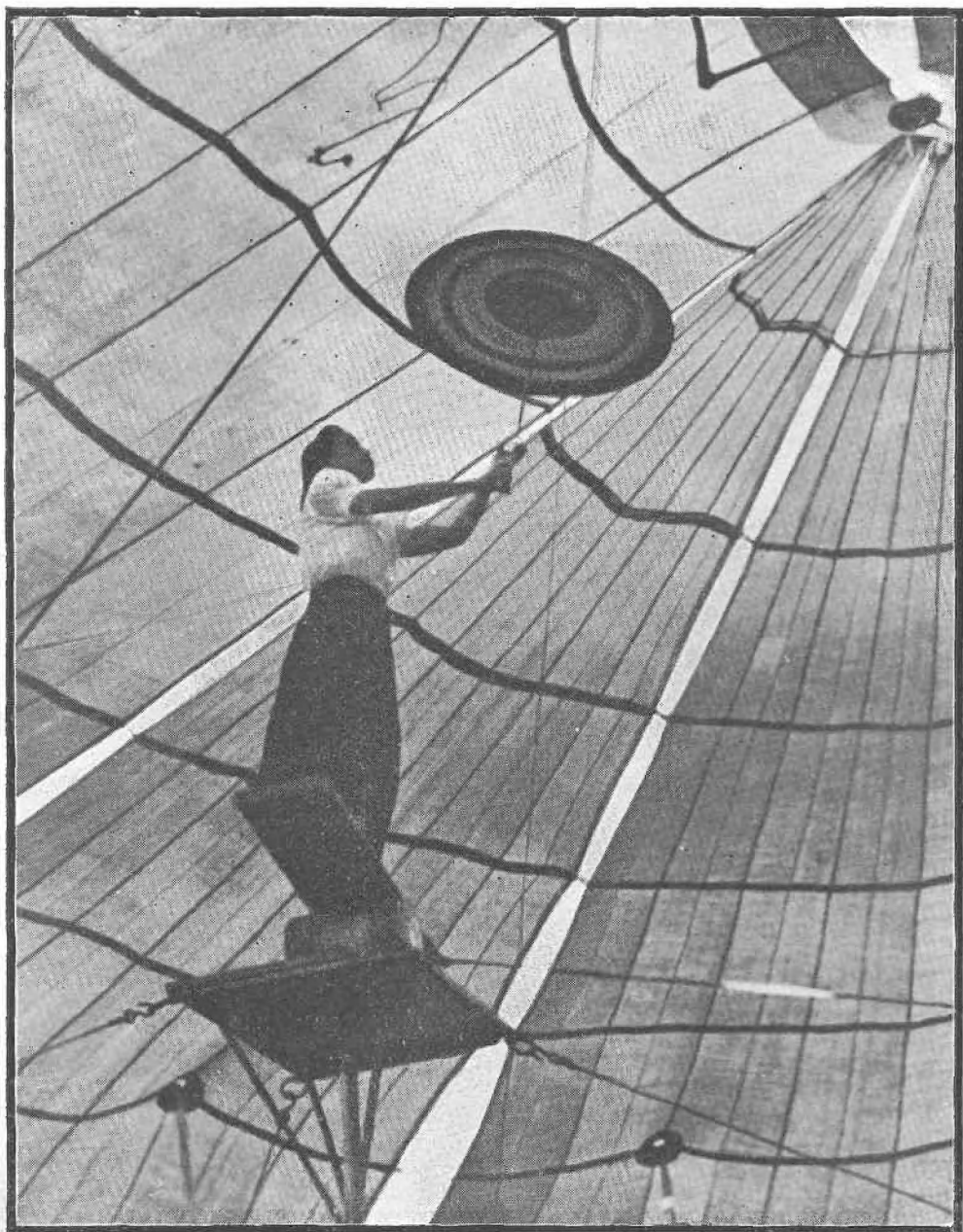
పిల్లల కథల మాసపత్రిక

1st April '55

SANKAR

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

అభ్యాసం

వంపినవారు :
సి. సూర్యరావు - గొల్లపూడి

నేడే చూడండి

ఆంధ్రదేశమంతటా
ప్రదర్శింపబడుచున్నది

వాహినీ వారి

బంగారు పాప

మమతలోని మాధుర్యాన్ని
మానవత్వం లోని మహత్వాన్ని చాటి
మనోజ్ఞమయిన చిత్రం.....

శో • పాలగుమ్మ పద్మరాజు • సాళులు • దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి
సంగీత దర్శకుడు • అద్దేపల్లి రామారావు • కళాచర్మకుడు • ఏ.కె.శేఖర్
ఛానల్స్ • బి.యస్. కొండారెడ్డి
సౌండ్ రికార్డింగ్ • ఏ.కృష్ణన్, కె.విశ్వనాథ్

సూడీయో
వోహినీ

నిర్మాత • దర్శకుడు
బి.యస్. రెడ్డి

ఒక బహుమతిని గెలవండి.

తప్పలను గుర్తించండి!

తప్పలు ఎక్కడున్నవి?

గోవింద, అచ్చుపని నేర్చుకుంటున్న వాడు, అధిక చిక్కుపాఠ్యాడు. అతడు అతి కొందరగా కొన్ని వినాకా చిత్రాలను ముద్రించుటకు అజ్ఞాపించబడ్డాడు. కాని పని పూర్తవగానే, మేనేజరు చాలా ఆగ్రహపడ్డాడు. గోవింద, అనేక తప్పులుచేశాడు. అతని తప్పలను గుర్తించుటకు మీరు గోవిందకు సాయపడతారా? గోవిందయొక్క పని నమూనాలో ప్రతి తప్పుచుట్టూ సున్నా గీయండి, ఉదాహరణగా ఇలాంటివి:

'TOOTH PASTE' 'GREEN'

ఎంట్రి కూపన్ లో మీరు గుర్తించిన తప్పల సంఖ్యనుకూడా సూచించండి. రంగునుగాని లేక చిత్రాన్నిగాని మీరు దిద్దనక్కర్లేదు.

మొదటి బహుమతి: రిస్టువాచి - ఒమేగా, కన్స్టిట్యూషన్, అవిషియల్లి నర్టిఫైర్. సెర్ప్వైండింగ్ క్రానోమిటర్, ఆల్ ట్రూప్. (ఐరిషు రు. 690/-)

రెండవ బహుమతి: రిస్టువాచి - ఒమేగా, సీమాస్టర్ క్యాలెండర్, ఆల్ ట్రూప్, సెర్ప్వైండింగ్, ఏకకాలమందే తారీఖును, కాలమును తెలుపును. (రు. 500/-)

మూడవ బహుమతి: రిస్టువాచి - ఒమేగా, సీమాస్టర్, సూపర్ వాటర్ టైట్. సెర్ప్వైండింగ్ వాచి, దాని ఖచితానికి 30,000 కన్నా ఎక్కువమంది విమాన పైలట్లచే ఎన్నుకోబడ్డది. (రు. 450/-)

తదుపరి 12 బహుమతులు: ఆగ్ ఫాక్లెక్ తెమేరాలు. (రు. 29/- ఒక్కొక్కటి)

తదుపరి 12 బహుమతులు: బేడ్మింటన్ రేకెట్లు, హాకీ స్టిక్లు 1 కి (రు. 10/-)

తదుపరి 12 బహుమతులు: పెయింట్ బాక్సులు, (కుంచెలనహా) (రు. 7-8/- ఒక్కొక్కటి)

తదుపరి 500 బహుమతులు: "పార్టీ టైసర్" ప్రయాణపు నీటి సీసాలు, (రు. 5/- ఒక్కొక్కటి)

తదుపరి 5000 బహుమతులు: "ది ట్రైబల్ హంట్" ఒక క్రొత్త ఇంటిలోని అట, మరియు, పోటీదారులందరికీ: క్రొత్త (1955) వినాకా, సూపర్ టైం టెలివి.

ఉచిత బినాకా టూత్ పేస్టు పోటీ;

14 సంవత్సరాల వయసును మించని పిల్లలకు;

ఎవరు గెలిచెదరు!

గోవిందయొక్క తప్పులన్నిటిని ఒక్కొక్కదానిచుట్టూ నున్న గీయుటవల్ల దిద్దినట్టిన్నీ మరియు ఎంట్రి కూపన్ లో తప్పుల సంఖ్యనుకూడా సరిగా సూచించినట్టి పోటీదారు, గెలుపుదారు. ఎలాగైనా, ఒకరికన్నా ఎక్కువవండి గెలుపుదారులంటే, ఉత్తమ ఊతగీతాలను పంపిన గెలుపుదార్లకు, శ్రేష్టతను బట్టి, బహుమతులు ఇవ్వబడును.

ప్రతి ఎంట్రితోనూ ఒక్క గీతం మాత్రమే అంగీకరించబడును. గీతం (లేక వాక్యం)లో దంతశ్రద్ధ యొక్క ప్రాముఖ్యతనుగూర్చి 12 మాటలు మించకుండా వుండవలెను.

ఉదాహరణకు:—మీ పన్నులను తోమండి, రాత్రి, పగలూనూ; వాటిని శుభ్రంగా, వుంచుటకు, పుష్టిగా, తెల్లగానూ.

ఈ పోటీకి వ్రాయబడిన ఊతగీతాలు, కీబా పార్సా లిమిటెడ్, వారి స్వంతమైనవగును, మరియు, వారు ప్రచారకార్యాలకు ఈ ఊతగీతాలను ఉపయోగించుటకు అనుమతించబడుదురు.

గెలుపుదారులకు విభిన్నపూర్వకంగా తెలుపబడును. దీనినిగురించి ఏవిధమైన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలా జరుపబడవు.

మా నిర్ణయమే తుదినిర్ణయం :

బినాకా కంపెనీలో పనిచేయువారియొక్క పిల్లలు ఈ పోటీలో పాల్గొనుటకు అంగీకరించబడరు.

ఈ చక్కల గీతపొడుగునా కత్తిరించండి

ENTRY FORM - Cut along dotted line

నది, గోవిందయొక్క తప్పులన్నిటిని ఒక్కొక్కదానిచుట్టూ నున్న గీయుటవల్ల దిద్దినట్టిన్నీ మరియు ఎంట్రి కూపన్ లో తప్పుల సంఖ్యనుకూడా సరిగా సూచించినట్టి పోటీదారు, గెలుపుదారు. ఎలాగైనా, ఒకరికన్నా ఎక్కువవండి గెలుపుదారులంటే, ఉత్తమ ఊతగీతాలను పంపిన గెలుపుదార్లకు, శ్రేష్టతను బట్టి, బహుమతులు ఇవ్వబడును.

<p>with chlorophyll</p>	<p>The daily use of BINACA prevents tartar formation Strengtens delicate gums Valuable for the preservation of Children teeth Keeps the mouth fresh and the teeth white</p>
<p>CIBA Trade-marks registered</p>	<p>THE SULPHO-RICINOLEATE TOOTHPASTE</p> <p>BINACA GREEN</p> <p>Reg. T.M.</p>

ముగింపు తేదీ 15 ఏప్రిల్ 1955

పేరు.....

చిరునామా.....

తప్పుల సంఖ్య.....

ఊతగీతం (12 మాటలు మాత్రమే).....

కీబా, సోస్టుబాక్సు నం. 1123 (కాంపెటిషన్) బొంబాయి - 1. కి, పోస్టులో పంపండి.

ఫాన్ టెన్ కలములకు,
సిరాలకు
జగత్ప్రసిద్ధి పొందిన
పేరు

పైలట్

మరల ఇప్పుడు
భారతదేశములో
ప్రతి చోట
లభించుచున్నది

*
నాణ్యమునకు
పూచి

MANUFACTURED BY:
THE PILOT PEN CO. (INDIA) LTD.
CATHOLIC CENTRE, MADRAS-1.

డోంగ్రే గారి

బాలా మృతం

బలహీనమైన బిడ్డలకు పుష్టినీచ్చి, పండ్లు
మొలిచేటప్పుడు అయ్యే విరేచనములు
నిలిపి, బలమును ఆరోగ్యము నిచ్చును.

K. T. Dongre & Co., Ltd., BOMBAY-4

ఆంధ్రుల

చరిత్ర సంస్కృతి

ప్రతి ఆంధ్రుడు చదువ
దగిన నద్యంధము. ఆంధ్ర
రాష్ట్ర సాధనకు మిక్కిలి
తొడ్పడిన గ్రంథము.

పే. 500. వెలరు. 6 0 0

బాలసరస్వతి

పిక్టోరియల్ మీడియం డిక్షనరీ

(ఇంగ్లీషు-ఇంగ్లీషు-తెలుగు)

విద్యకు, విజ్ఞానానికి. పరీక్షలో విజ
యానికి ఈ డిక్షనరీ పువయోగపడుతుంది.

1000 పేజీలు. షార్టిక్యాల్ కో బైందు

మీడియం ధర 9 0 0

జెం డిక్షనరీ ధర 4 8 0

గానకళాబోధిని

అపూర్వ సంగీత గ్రంథము.
గొప్ప అనుభవజ్ఞులచే రచింప
బడినది. సంగీతము నేర్చుకొను
టకు, సాధనకు, పరీక్షలకు
విన్నలకు పెద్దలకు కువయుక్త
వడు గ్రంథరాజము.

పే. 1000. రు. 10 0 0

తమ ఆర్థరుతోపాటు
అధ్యాపకు
పంపగలరు.

వలయువారు : **బాలసరస్వతి బుక్ డిపో, కర్నూలు.**

(బ్రాంచి :—నెం. 6, నుంకురావచెట్టి విధి, మద్రాసు.

మల్లికార్జున

ఫాటో ఆఫ్ సెట్ ప్రింటింగ్ లోనూ,
ప్రోసెస్ బ్లాక్లు తయారుచేయటంలోనూ
సరికొత్త యంత్ర పరికరాలతో
విశేషమైన అనుభవం గల నిపుణులతో

ఆర్టిస్టులతో, టెక్నిషియనులతో
30" x 40" కెమెరా సహాయంతో

అత్యున్నత ప్రమాణాలను ఎల్లప్పుడూ
నిలబెట్టగల ఏకైక ఆంధ్రసంస్థ

ప్రసాద్ ప్రోసెస్ లిమిటెడ్.,

చందమామ బిల్డింగ్స్

వడపాళని :: మదరాసు - 26.

వృత్తికల్పనకు పుస్తకములు
ఎలక్ట్రిక్ అండ్ రేడియోగైడ్ (2 భాగములు)

రు. 15/-లతో మీకు మీరే రేడియోను నిర్మించుకోండి. దీనికి ఎలక్ట్రిక్ సిటీ అవసరంలేదు. రేడియో మరమ్మత్తులు, వైరింగు, ఎలక్ట్రిక్ సిటీని గురించిన సమస్తమూ నేర్చుకొనుటకు రు. 4/- గుర్తున హామీలేకనే చైనీస్, జపనీస్, టర్కీస్, రష్యన్, జర్మన్, ఫ్రెంచి మొదలైన 14 భాషలు నేర్చుకొనుటకు రు. 4/- ఫొటోగ్రఫీ డర్టీవని, కట్టింగు (బొమ్మలతో) రు. 4/- టీవర్ రు. 3/- సబ్బుల తయారీ రు. 3/-, అక్షరాలుచేయుట రు. 3/-, గానము, నృత్యము రు. 3/-, డ్రాయింగు, పెయింటింగ్ రు. 3/-, అల్లికపనులు (వందల కొద్ది దీక్షెన్లు కలది) రు. 3/-, వాచీల మరమ్మత్తు రు. 3/-, వి. పి. పి. చార్జీలు 0-12-0 అదనము, ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు ఇంగ్లీషులోనే వ్రాయాలి.

SULEKHA BOOK DEPOT
P. O. 13, ALIGARH (U. P.) India.

ఆటోమెటిక్ ఆరుగుండ్ల పిస్తోలు
(దీనికి లైసెన్సు అక్కరలేదు)

ఆరుగుండ్ల రిపిటర్ డయల్ తో ఆమర్చబడిన అమెరికన్ మోడల్ పిస్తోలు కొనండి. ఇది హాదలు పుట్టించేటంత దృఢిచేసి, దొంగలనూ అడవిమృగాలనూ పారదోలును. సినిమా వటకు లకూ, నాటకాలలో పార్శ్వనేపాతికి ఇది చాలా ఉత్తమ పస్తువు. క్రతువులను ఎదుర్కొనుటలో ఇది మీకు గొప్పతోడు.

వెల ఒక్కొక్కటి రు. 8/8/-, వి. పి. పి. చార్జీలు రు. 1/12/- అదనం, 12 గుండ్లు ఉచితము. అదనపు గుండ్లు డజను రు. 1/4/-, పిస్తోలు పెట్టుకొను కేసు ఒక్కొక్కటి రు. 2/8/-, ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు ఇంగ్లీషులో జరపవలెను.

S. K. SAKSENA, RANGAMAHAL,
ALIGARH.

గృహోపయోగ సినిమా యంత్రం

ఈ యంత్రం ద్వారా ఇంటివద్దనే బంధుమిత్రులతోపాటు కూర్చొని వాస్తవమైన సినిమా లవలన కలిగే ఆనందాన్ని అనుభవించండి. 35 మి. మీ. ఫిలిం దీనికి ఉపయోగించవచ్చును. దీన్ని బ్యాటరీ, లేదా ఎలక్ట్రిసిటీ (AO లేక DO) సహాయంతో నడిపించవచ్చును. వైడ్స్, కార్టూన్లు, వార్తాప్రచారక ఫిల్ములకూడా దీనిమీద చూపించవచ్చును. ఈ యంత్రంతోపాటు 10 అడుగుల ఫిల్ము ఉచితంగా ఇవ్వబడుతుంది. దీని వెల రు. 12/8-వి. పి. పి. చార్జీలు రు. 3/- అదనపు ఫిల్ము ఒక్కొక్క గజం వెల రు. 8/-

ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు ఇంగ్లీషులోనే జరపాలి.
SULEKHA TRADERS (C M) No. 13,
ALIGARH (U. P.)

చందాదారులకు మనవి

పైనెల చందమామ యీనెల చివరి వారంలో పోస్టు అవుతవి. సకాలంలో అందనివారు, వారి పోస్టాఫీసులో ఫిర్యాదు చేస్తూ, పై నెల పదోతేదీలోగా మాకు తెలియపర్చ గోరుతాము. ఆ పైబడువచ్చు కంప్లెయింట్లు, గతనెలలో చేరలేదనే కంప్లెయింట్లు గమనించబడవు.

మేనేజరు

పెర్టుసిన్

“టెష్నర్”

అరవై సంవత్సరములవైనుంచి అన్ని విధములయిన దగ్గులతో, కోరింతదగ్గుతోసహా, బాధపడుచున్న వారికి, పెర్టుసిన్ త్వరితముగాను, క్షేమముగాను స్వస్థత చేకూర్చినది. పెర్టుసిన్ కొనుడు!

అందరు కెమిస్టుల వద్దను లభించును

ఎటెఫా లిమిటెడ్, షాన్ బీచ్ బెన్ డ్రైయిన్, స్విస్ కస్టమ్ అండ్ ఎకనామిక్ రిట్రీటర్ వారితో చేసుకున్న ఒడంబడిక ప్రకారము, యిండియాలో

ఇన్ ఫా లిమిటెడ్, పోస్టు ఆఫీసు బాక్సు నెం. 1041, బొంబాయి-1 వారిచే తయారయినది.

ILY-7-TEL

అజంతా చిత్రాలు

ఆనాడు వినాడే వ్రాసిన అజంతా చిత్రాల లోని స్త్రీల ఆందగత్రాలు. ఆ ఆంద చందాలు ఆ కళాకోమలత్వాలూ ఈ నాటి మహిళాలోకంలో ఆరుదు. మాతృత్వానికి అర్హతనిచ్చే పరిపూర్ణారోగ్యం యీనాటి స్త్రీలలో లోపించింది. విడువకుండా 'అరుణ' వాడితే, ప్రత్యేకంగా స్త్రీలకు యేర్పడే గర్భసంబంధమైన రుగ్మతలు అన్ని తప్పక అంతరిస్తవి. పరిపూర్ణారోగ్యం లభ్యమౌతుంది.

అరుణ

గర్భాశయ దోషాలను అద్భుతంగా నివారించి ప్రతి స్త్రీకి మాతృత్వ గౌరవాన్ని కలిగించగల ఉత్తమ రసాయనము. (అన్ని మందుల పాపులలోనూ దొరకును)

ఆయుర్వేదాశ్రమం లిమిటెడ్

మదరాసు - 17.

'చందమామ' కు విజంట్లు కావాలి

★

విజంట్లు లేనిచోట్ల ప్రతి ఊరూ చిన్న చిన్న విజంట్లు కావాలి. మీరు విజంటాయి కొద్ది కాపీలుకూడా తెప్పించుకోవచ్చును. మీరు ప్రతినెలా 2-0-0 పంపుతూ వుంటే మీకు 7 కాపీలు పంపుతాము. ఈ పద్ధతిని మీకు ప్రతినెలా 0-10-0 లాభం వుంటుంది. పూర్తివివరాలకు వ్రాయండి.

చందమామ పబ్లికేషన్స్

వడపళని, మద్రాసు - 26

ఫోర్టింగ్ ప్లాట్

విదేశీ కంప్యూటర్ తయారై, మెరుక్కు కన్పించే ఈ అందమైన ఫిల్మ్ ప్లాట్ ఉన్నతశ్రేణికి సంబంధించిన మధురధ్వనిని మీరు సినిమాలో వినేవుంటారు: ధర: రు. 4-0-0. పోస్టు ఖర్చులు: రు. 1-4-0. ప్లాట్ శిక్షణ పుస్తకం: రు. 2-0-0.

అల్లికల మిషను: గుడ్డమీద అందమైన లతలూ, సీసరీలు, రంగురంగుల పూలూ కుట్టుకునే ఆధునిక అల్లికల యంత్రం ధర: రు. 6 0-0. అల్లికల పుస్తకం. రు. 3-0-0.

పాకెట్ ప్రెస్: దీంతో ఇంప్రోవ్డ్ కూర్పునే వందలకొలది పేర్లూ, చిరునామాలూ, లేఖలూ, కార్డులు మొదలైనవి తేలికగా అచ్చు వేసుకోవచ్చును: సమయం, ఖర్చు కలిపినస్తాయి. ధర: రు. 4-0-0 వి. పి. ఖర్చులు రు. 1-4-0.

SULEKHA TRADERS
No: 13, ALIGARH. (U. P.)

చందమామ

సంచాలకుడు : 'చక్రపాణి'

అసమానమైన శక్తియుక్తులనూ, ప్రజ్ఞా ప్రాభవాలనూ ప్రదర్శించిన మహామేధావులకు పుట్టినిల్లు మనదేశం. తెనాలిరామ కాళిదాసాది కవిపుంగవులూ, తిమ్మరుసు వీరబలులవంటి మహా మంత్రులూ—మార్గదర్శకమైన ఉత్తమశ్రేణికి చెందినవారు. అట్టివారి ప్రతిభను ఏకాల ముందు ఎన్నిసార్లు ప్రస్తుతించినా ఎప్పటికప్పుడు అంతు లేని ఆనందము కలుగుతూనే వుంటుంది. అందుచేతనే వారినిగురించిన చరిత్రలు అమరగాథలుగా వెలసి ఉన్నవి, అవి కలకాలమూ నిలిచి ఉంటవి. అను శ్రుతాలైన అటువంటి చక్కటి జాతీయ గాథలను మన చందమామలో కొత్త వెలుగుతో చిత్రించి, అందించడానికి కుతూహలపడుతున్నాము. అపూర్వములైన ఈ కథల సేకరణలో పాఠకులు పాల్గొంటారని ఆశిస్తాము.

ఏప్రిల్
1955

సంపుటి 16
సంచిక 4

నక్కబావ — తోడేలు

వయసు మళ్ళినా
సత్తు పుడిగినా
చేజిక్కిన అధికారం
వదలలేని దుర్వ్యసనం!

నాడివేడి చల్లబడి
వాడియెల్ల వడిలిపోయి
ముడిమిచేత మూలనొడిగి
మదమణగిన మగసింగం,

“అడవి నెల్ల యేలకలుగు
వేడి మరల కలిగించే

బొషభమెదో కొనిర ”మ్మని
శాసించెను జంతువులను.

అజ్ఞులు నెరవేర్చుకీ యే
ప్రజ్ఞకదా దాసులకును!
వెదకి వెదకి ఏమందునో
ప్రతి మృగమూ తేసాగెను.

నక్కబావగా రొకరే
పక్క వదలకున్న జూచి
“పూర్వపగలు తీరనడే
తరి”యని తోడేలుగారు

సంగనాచిమాట లెవో
సింగము చెవి వేయగానె

(గేయ కథ)

నాడి నాడి వేడికలిగి
పడుచుతనమె వచ్చే 'నని
అమ్మతల్లి చెప్పె'ననుటె
హుమ్మని సింహమ్ము లేచి
చీల్చివేసె తోడేలును
పీల్చివేసె ఆ నెత్తురు.

మీరు మనే రాజ్యం బహు
ఘోరం; క్షమ అచట లేదు!
ఈసు నమాయలు సాగవు!
దాసులు! తస్మాత్ జాగ్రత!

“భర్జించెద నక్క” ననుచు
గర్జించెను సింహమపుడు.

వినుగొకటి గునగున చని
ఆ నక్కను కొనిరాగా
తన శత్రువు తోడేలని
క్షణములోనె కనిపెట్టి,

నక్క వినయ ముట్టిపడగ
బిక్కమొగము వేసుకొని
“మిమ్ము కాచు రక్షకౌరక
అమ్మవార్కి మ్రొక్కిపస్తె;
'తోడేల్ నెత్తురు పీల్చి
తోడేల్ తోల్ కప్పకొనిన

CHITRA

అట్టమీదిబొమ్మ

తన సోదరులను విడిచివెళ్ళిన అర్జునుడు పరమేశ్వరుణ్ణి, దేవేంద్రుణ్ణి మెప్పించి అనేకమైన పదాలు వాంది, చాలాకాలానికి తిరిగివచ్చాడు. అప్పుడు పంచపాండవులు అత్యంత ఉత్సాహంతో, హిమవత్పాతంలో సంచారం చేయసాగారు.

ఇలా వుండగా, ఒకనాడు—ఎక్కడికో వెళ్ళిన భీమసేనుడు ఎంతకూ రాకపోవడంతో యుద్ధిష్ఠిరుడికి ఆత్రం కలిగింది. కొన్ని అపశకునాలు కనబడటం చేత ఆయన ఆత్రం మరింత ఎక్కువైంది. ఇక ఉండబట్టలేక, ధర్మరాజు స్వయంగా బయల్పై తమ్ముడిజాడ కనిపెడుతూ వెళ్ళాడు.

కొంతదూరంలో భీముడు విడిచి నీశ్వాసాలధ్వని స్పష్టంగా వినబడింది. అక్కడికి పొయి చూడగా—

భీకరస్వరూపం గల ఒక గొప్ప కొండచిలువ భీమసేనుణ్ణి బంధించి వుండటం కనబడింది. అది సామాన్యమైందికాదని ధర్మరాజు వెంటనే గ్రహించాడు. విచారింపగా, ఆ చిలువ ఇలా చెప్పింది: 'ఇది నా ప్రదేశం. ఇక్కడికి వచ్చినవాళ్ళని తినే హక్కు నాకున్నది. ఐతే—నే నడిగే ప్రశ్నలకు సరైన జవాబులు చెప్పగలవాళ్ళనుమాత్రం విడిచిపెడతాను; అప్పుడే నాకు శాపవిముక్తి' అంటూ, తన చరిత్ర అంతా వివరించింది.

పూర్వం చంద్రవంశంలో నహుషుడనే రాజుండేవాడు. ఆతడు ఘన కార్యాలు చేసి, ఇంద్రుడని గడించాడు. మహర్షులే వచ్చి అతడికి పల్లకిపట్టారు. అప్పుడు నహుషుడు గర్వించేత 'ఇంత నిదానమేమిటి! చరచరా పొండి!' అని రుషులను హెచ్చరించాడు. అప్పుడు అగస్త్యుడు కొపగించి 'నివు సర్పమై పొదుముగాక!' అని శపించాడు.

నహుషుడు పశ్చాత్తాపపడి, మహర్షిని క్షమాపణ వేడుకొన్నాడు. అందుకు అగస్త్యుడు 'నివు అడిగి ధర్మసూక్ష్మమైన ప్రశ్నలకు జవాబివ్వగలవారు వచ్చి నవ్వడు వారిపల్ల నీకు శాపవిమోచనం కలుతుంది. అంతవరకూ జవాబులు చెప్పలేనివాళ్ళు సందర్భ జక్తిస్తూ కాలక్షేపం చెయ్యి' అని చెప్పాడు.

ఆ చిలువేదూపంలో వున్న నహుషుడి ప్రశ్నలకు, ధర్మరాజు సరైన సమాధానాలు యివ్వటంతో అతడికి శాపవిముక్తి కలిగింది. భీమసేనుడు విముక్తుడయ్యాడు.

చిత్రమైన జాతకం

కళింగరాజ్యంలో అనేకమైన గొప్ప నగరాలుండేవి. అందులో 'దాంతిపుర'మనే నగరానికి ప్రభువు కళింగు. అతనికి పెద్ద కళింగు, చిన్నకళింగు అని ఇద్దరు కొడుకులు. వీరి జాతకాలు పరిశీలించిన దైవజ్ఞులు ఇలా చెప్పారు :

'తండ్రి తదనంతరం పెద్దవాడే రాజ్యానికి వస్తాడు. చిన్నవాడిదిమాత్రం చిత్రమైన జాతకం. అతని జీవితమంతా సన్యాసి యోగమే. కాని, మహారాజయోగం గల అదృష్టవంతుడు కుమారుడుగా పుడతాడు!'

కొద్దికాలానికే రాజు కళింగు కాలం చేశాడు. జ్యేష్ఠుడు సింహాసనమధిష్ఠించాడు. చిన్నవాడికి రాజప్రతినిధి పదవి వచ్చింది. తనకు కలగబోయే కుమారుడు మహారాజు కాబోతాడని జ్యోతిష్కులు చెప్పిన మాట చిన్నకళింగుకు బాగా మనసుకి పట్టింది. ఈ ధీమాతో అతడు అన్నకు

లొంగివుండక స్వతంత్రుడుగా వ్యవహరింప సాగాడు. ఉభయుల మధ్యా కలతలు ప్రారంభమైనై రాజు చిన్నవాణ్ణి బంధించమని ఆజ్ఞాపించాడు

అదేకాలమందు బోధిసత్వుడు అవతరించి, కళింగరాజ్యమంతులలో ఒకడుగా ఉంటూవచ్చాడు. పెద్ద-శి-గుతరంనాటికి అతడు బాగా వృద్ధుడయ్యాడు. కుటుంబ క్షేమం కోరిన ఆ పృథ్వీమంత్రి చిన్నకళింగు వద్దకు వచ్చి, రహస్యంగా రాజాజ్ఞను వెల్లడించాడు. రానున్న అవమానాన్ని తలపోశాడు చిన్నవాడు.

"తాతా!— అన్నివిధాలా నాకు నీవే హితుకవు. అనాడు జ్యోతిష్కులు చెప్పిన మాటలు నీకు తెలుసుకదా!—అవి ఫలించడమే నిజమైతే నా కొరిక నెరవేర్చవలసిన బాధ్యత నీపై వున్నది. ఇదిగో—నా పేరు గల ఉంగరం, నా శాలువ, నా ఖడ్గం—

ఈ మూడూ ఎవకైతే నీవద్దకు తెచ్చి అన వాలు చూపిస్తాడో, వాడే నా కొడుకని గుర్తుంచుకో. నీచేతనైన సహాయంకూడా చెయ్యి,” అని చెప్పి రెండవకంటికి తెలియ కుండా అరణ్యాల్లోకి పారిపోయాడు.

* * *

మగధరాజుకు లేకలేక ఒక కుమార్తె కలిగింది. ఈమెజాతకం చూసిన జ్యోతిష్కులు “ఇది ఒక చిత్రమైన జాతకం. రాజకుమారి జీవితం ఒక సన్యాసినిగా గడుపుతుంది. ఐతే—ఆమెకు మహారాజ యోగం గల ఒక కుమారుడు పుడతాడు” అని చెప్పారు.

ఈ వర్తమానం తెలియగానే సామంత రాజులందరూ రాజపుత్రిని పెళ్ళాడాలని వచ్చి పోటీలుపడసాగారు. రాజుకు గట్టి చిక్కే వచ్చింది. వీరిలో తన కూతుర్ని ఏ ఒకరికి ఇచ్చినా తక్కినవారు కక్షగట్టి పగతీర్చుకోవడం సహజం. కనుక, ఈ అపాయంనుండి తప్పించుకోడానికి నిశ్చయించాడు. గత్యంతరం లేక భార్యనూ, కూతుర్ని వెంటబెట్టుకుని మారువేషంతో అరణ్యాల్లోకి పలాయనమయ్యాడు.

నదీతీరాన సదుపాయమైన జాగాలో ఒక చిన్న కుటీరం నిర్మించుకుని అందులో ముగ్గురూ కాలుజీపంచేస్తూ వచ్చారు. వీరి కుటీరానికి కొంచెం ఎగువనే కళింగరాజు పుత్రుని కుటీరం ఉన్నది.

ఒకరోజున—కుమార్తెను కుటీరంలో వదిలి, మగధరాజదంపతులు కందమూల ఫలాదులకోసం వెళ్ళారు. వారు వెళ్ళిన సమయంలో రాజపుత్రి రకరకాల పువ్వులు పొగుచేసి ఒక చక్కని దండ కట్టింది.

కుటీరంపక్కనే గంగక్షుధుని ఒక గున్నమామిడిచెట్టు వుంది. మగధ రాజ పుత్రి ఆ చెట్టెక్కి కొమ్మల్లో కూర్చుని తను కట్టిన పువ్వులదండను అక్కడినుండి నీటిలో పడవేసి, వెడుక చూస్తున్నది.

ఆ పువ్వులదండ తేలి అడుతూ పోయి పోయి, స్నానంచేస్తున్న చిన్నకళింగు తలకు తాకింది. గప్పున అతడు దానిని తీసిచూచి, “ఎంత చక్కటి పూలదండ!-ఎన్నిరకాల పువ్వులు! దీనిని ఇంత ఇంపుగా సొంపుగా కూర్చినామె ఆ పురూపమైన అందకత్తె బువుండాల్లే. ఈ మహారణ్యంలో ఇటువంటి సుందరికి పనియేమిటో?—” అని ఎన్నో విధాల ఆలోచించాడు. దండకట్టిన నుందరిని వెతికిపట్టాలని అతని మనస్సు ఉరకలు వేయసాగింది.

ఈ సకలవృంతో కళింగు దీక్షపట్టిపోతూ వుండగా, ఒక దిక్కునుండి వీనులవిందు

చేసే తీయని కంఠస్వరం వినవచ్చింది. అట్టే నిలబడి అటుఇటు చూడగా మామిడి చెట్టుకొమ్మల్లో కూర్చొని పాడుతున్న సుందరి కనిపించింది.

రాజపుత్రిని చూసి, కళింగు పరవశుడై, ఆమెతో కుశలప్రశ్నలు ప్రారంభించాడు. చివరకు, ఆమెను తన భార్యగా చేసుకోవాలనే ఉద్దేశం వెల్లడించాడు. అందుకామె “మీరు ఋషిసంతతికి చెందినవారు, మేము క్షత్రియులం,” అన్నది.

వెంటనే కళింగు “నేనూ క్షత్రియుణ్ణి,” అంటూ తన గుట్టుమట్టులన్నీ విప్పి చెప్పాడు. అప్పుడు రాజకుమారి తమ

పరిస్థితులుకూడా దా పరికం లేకుండా చెప్పవేసింది.

ఇద్దరూ కలిసి ఆమె తండ్రివద్దకు వెళ్లగానే, సంగతి సందర్భాలు తెలుసుకొని “ఇతడే అమ్మాయికి తగిన వరుడు,” అని మగధరాజు నిశ్చయించాడు. చిన్నకళింగుకీ, మగధరాజపుత్రుకీ వివాహం జరిగింది.

కొద్దికాలానికే వారికి ఒక కుమారుడు కలిగాడు. గొప్ప లక్షణాలతో ప్రకాశించే ఆ బిడ్డడికి ‘విజయకళింగు’ అని పేరు పెట్టి, అల్లారుముద్దుగా పెంచుకుంటున్నారు.

కొన్నాళ్లు గడిచిన తరువాత ఒకరోజున, కళింగు జాతకాలు తీసి, లెక్కవేసి గ్రహ కూటాలు ఎలావున్నదీ చూచాడు. అప్పటికి తన అన్నదన పెదకళింగు అయివు మూడివుంటుందని లెక్కలవల్ల తెలింది.

అప్పుడు కళింగు కొడుకును చేరబిలిచి, ‘కుమారా!—నీవు జీవితం గడపవలసింది ఈ అడవులలో కాదు. నా అన్న పెద్దకళింగు

దాంతిపుర ప్రభువు. ఆ రాజ్యానికి వారసుడవు నీవే. కనుక, వెంటనే వెళ్లి ఆ సింహాసనం అధిష్టించు’ అనిచెప్పి, వృద్ధ మంత్రి పరిచయం చేసి, మూడువస్తువులూ అనవాలిచ్చి దీవించి పంపాడు.

తలిదండ్రులవద్దా, తాతా అమ్మమ్మల వద్దా సెలవు తీసుకున్న విజయకళింగు దాంతిపురం చేరుకుని, వృద్ధ మంత్రిని దర్శించి, ‘నేను ఫలానా’ అని చెప్పాడు.

అప్పటికి, చిన్నకళింగు అచనా ప్రకారం అతని అన్న కాలంచేశాడు; దాంతిపురం అరాచక స్థితిలో వున్నది.

ఒక మహాసభ ఏర్పాటుచేసి వృద్ధమంత్రి ఓన్న వాడైన విజయకళింగు పుట్టుపూర్వోత్తరాలు వెల్లడించేసరికి సభికులందరూ ఆశ్చర్య భరితులై జెజేలు కొట్టారు.

వృద్ధమంత్రిదన బోధిసత్వుడి సలహాలు పాటస్తూ, విజయకళింగు చక్కగా రాజ్యం పరిపాలించి, పెద్దలపేరు నిలబెట్టాడు.

కాలిన కట్టెలు

దర్శనం చేసుకున్నాడు. కాళిదాసు ఆ బ్రాహ్మణుడి దుస్థితిగురించి విని, "అయ్యా నీవు మౌనవ్రతం ధరించి రేపు రాజసభకు రా. పట్టచేతులతో కాకుండా ఏదో ఒక కానుక పట్టుకువచ్చి రాజుకియ్యి. నీ అదృష్టం బాగుంటే ఏదైనా ముట్టేటట్లు ప్రయత్నిస్తాను," అని సలహా ఇచ్చాడు.

ఆ బ్రాహ్మణుడు ఈ సలహా విని సంతోషించి, ఎక్కడో ఒక చెరుకుగడ సంపాదించి, దాన్ని తుండ్లుగా నరికి తన కొల్లాయి గుడ్డలో మూటగట్టుకున్నాడు. ఆ రాత్రి సత్రంలో భోజనంచేసి, మూట డగ్గిర పెట్టుకుని సత్రం ముందున్న చెట్టుకింద దుప్పటి పరుచుకు పడుకుని నిద్రపోయాడు.

ఆ సత్రం ఊరికి ఒక పక్కగా వున్నది. ప్రతి రాత్రి అక్కడ విశ్రమించేందుకూ, విలైతే ఉదితంగా భోజనం సంపాదించేందుకూ అనేకులు వస్తూవుండేవాళ్ళు. ఆ సత్రాన్ని అంటిపెట్టుకుని వుంటూ, అదమరిచి నిద్రపోయేవాళ్ళు వస్తువుల్ని, డబ్బునూ సంగ్రహించే ఒక తుంటరి కుర్రవాడు వుండేవాడు.

భోజరాజు కవి పండితులను సత్కరిస్తూ ధారానగరంలో పరిపాలన సాగించే కాలంలో మాళవదేశంలో అతి పెద్ద బ్రాహ్మణుడొకడుండేవాడు. ఆ బ్రాహ్మణుడికి కవిత్వం రాదు, పాండిత్యంకూడా లేదు. అందుచేత భోజరాజు సన్మానించే అవకాశం లేదు. అయితే తనవంటివారికి సయితం కాళిదాసు తలుచుకుంటే, ఏదోవిధంగా సత్కారం జరుగుతున్నదని విని ఆ బ్రాహ్మణుడు కాలినడకను ధారానగరం చేరి కాళిదాసు

బ్రాహ్మణుడి మూటలో చెరుకుతుండు ఉన్నట్టు కనిపెట్టిన ఆ తుంటరికుర్రాడు, బ్రాహ్మణుడు నిద్రపోతున్న సమయంలో మూట విప్పి, చెరుకుముక్కలు తీసుకుని, వాటికి బదులుగా కాల్చి అర్పించిన కట్టెపుల్లలు సాలుగు కొల్లాయిగుడ్డలో మూటగట్టి తన దారిని తాను పోయాడు.

ఈమోసం తెలుసుకోకుండానే పెద బ్రాహ్మణుడు మర్నాడు ఉదయం లేచి, కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని సరాసరి రాజ సభకు వెళ్ళాడు.

కాళిదాసాది కవిపండితులతో సహా నిండు కొలువులో కూర్చునిఉన్న భోజరాజుతో

ద్వారపాలకులు, "మహాప్రభూ! తమ దర్శనార్థం మౌనప్రతుడైన ఒక బ్రాహ్మణుడు వచ్చిఉన్నాడు," అని విన్నవించారు. రాజు ఆ బ్రాహ్మణ్ణి లోపల ప్రవేశపెట్టమని ఉత్తరువు చేశాడు.

బ్రాహ్మణుడు సభలోకి వచ్చి, మూట విప్పి అందులోని కాలిన కట్టెపుల్లలను రాజువిదుట పెట్టాడు. వాటిని చూడగానే బ్రాహ్మణుడికి పైప్రాణాలు పైనే పోయినంత పని జరిగింది. సభికులంతా ఆ వింతకు విరగబడి నవ్వారు.

రాజుకు మాత్రం పట్టరాని ఆగ్రహం వచ్చి, "దీని అర్థమేమిటి?" అని అడిగాడు.

అందరూ మౌనంగా ఉన్న ఆ తరుణంలో కాళిదాసు లేచి :

“ప్రభూ! ఇందులో గొప్ప గూఢార్థం ఉన్నది. సెలవైతే చెప్పగలను,” అన్నాడు.

“ఏమిటది?” అన్నాడు రాజు ఆశ్చర్యంతో. కాళిదాసు ఈవిధంగా చెప్పాడు :

దగ్ధం ఖాండవ మర్దునేన చ వృథా
దివ్యద్రుమై ర్భూషితం,

దగ్ధా వాయుసుతేన హేమరచితా
లంకాపురీ స్వర్గభూః,

దగ్ధస్పర్శ సుఖాస్పదశ్చ మదనో
హా! హా!! వృథా శంభునా

దారిద్ర్యం ఘనతాపదం భువి నృణాం
కేనాపి నో దహ్యతే.

“దివ్యమైన వృక్షాలు గల ఖాండవ వనాన్ని అర్జునుడు అకారణంగా దహించాడు. స్వర్గాన్ని మరిపించగల లంకాపట్టణాన్ని హనుమంతుడు నిష్కారణంగా దహించివేశాడు. అందరికీ సుఖం చేకూర్చే

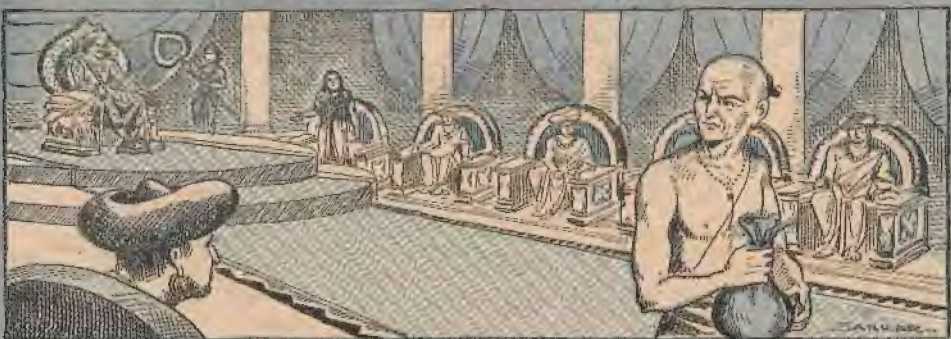
మన్మథుణ్ణి మహాశివుడు నిర్దయగా దహించాడు. కాని మానవులను పీడించే దారి ద్రాన్ని ఏ మహానుభావుడూ దహించడే! ఆ పనికి మీరైనా పూనుకోరాదా అని ఈ బ్రాహ్మణుడు మీకు హెచ్చరికచేస్తున్నాడు.”

ఇది విని రాజు చాలా సంతోషించి, బ్రాహ్మణుణ్ణి ఘనంగా బహూకరించాడు.

తాను చేసిన పనికి దండన తప్పదని భయపడ్డాడు బ్రాహ్మణుడు. కాని గొప్ప సన్మానం జరిగింది. తన కళ్ళను తానే నమ్మలేక వెనక్కు తిరిగిచూసుకుంటూ సభనుంచి వెళ్ళిపోయాడు.

“అబ్రాహ్మణుడలా వెనకవెనక చూస్తూ పోవటానికేమి కారణం?” అని రాజు కాళిదాసు నడిగాడు.

“మీరు దగ్ధంచేసిన దరిద్రదేవత మళ్ళీ తన వెంట రావటం లేదుగదా అని ఆ బ్రాహ్మణుడి భయం,” అని యుక్తిగా కాళిదాసు జవాబుచెప్పాడు.

వాకిలి దూరని లడ్డు

ఒకనాడు ఒక మనిషి వీధివెంట దోసకాయల బస్తా నెత్తిన పెట్టుకుని అమ్ముకుంటూ వచ్చాడు. పనిలేని పాపయ్య ఒకడు ఎదురుపడి, దోసకాయల మనిషిని నిలవేసి, అర్థంలేని ప్రశ్నలు వేయసాగాడు. దోసకాయల మనిషి, “కొనే బేరం కాదు, పెట్టే బేరం కాదు, పోవయ్యా!” అన్నాడు.

పాపయ్యకు పొరుషం వచ్చింది.

“మన సంగతి తెలిడల్లేవుంది. బేరం తెల్పు, ఆ బస్తాడు దోసకాయలూ తినేస్తాను,” అన్నాడు పనిలేని పాపయ్య.

“నీవంటవాళ్లని నలుగుర్ని వెంటతెచ్చుకున్నాకూడా నీవల్లకాదు. పోవయ్యా, పో,” అన్నాడు దోసకాయల మనిషి.

“పందెం వెయ్యి,” అన్నాడు పాపయ్య.

“నువ్వీ దోసకాయలన్నీ తిన్నావే, నీకు వాకిలి దూరనంత లడ్డు పెట్టస్తా,” అన్నాడు దోసకాయల మనిషి.

“పెట్టించలేవు. పదిరూపాయల పందెం!”

అన్నాడు పనిలేని పాపయ్య.

“నువ్వీ దోసకాయలన్నీ తిన్నప్పటి మాటకద!” అన్నాడు దోసకాయల మనిషి.

“బస్తా దించు,” అని పనిలేని పాపయ్య బస్తాలో వున్న ఒక్కొక్క దోసకాయే కొంచెం కొంచెం కొరికి ఉమ్మేశాడు.

“ఏం, పరాచకమా?” అన్నాడు దోసకాయలవాడు.

“పరాచకమేమిటి? నీ దోసకాయలన్నీ తినేశాను” అన్నాడు పనిలేని పాపయ్య.

“ఇదేనా తినటమంటే?” అన్నాడు దోసకాయల మనిషి.

“ఎవరికైనా అమ్ముజూపు, ఏమంటారో తెలుస్తుంది,” అన్నాడు పనిలేని పాపయ్య.

ఈపాటికి చుట్టూ జనం మూగారు. ఆ కాయలన్నీ తినేసిన కాయలేనని వాళ్ళూ ఒప్పుకున్నారు. చేసిదిలేక దోసకాయల

వాడు తన గోతం తీసుకుని వెళ్ళిపో బోయాడు. కాని పనిలేని పాపయ్య ఆడ్డు తగ్గిలి, "లడ్డు మాటేమిటి? దానిక్కూడా పందెం కాకాను మరి," అన్నాడు.

"వాకిలి దూరని లడ్డు ఆ మనిషి మాత్రం ఎక్కడ తెస్తాడు. పందెం ఓడి నందుకు ఓరూపాయి ఇస్తాడేలే!" అని పక్కన వున్నవాళ్ళు అన్నారు.

"అదంతా కుదరదు. పదిరూపాయలూ కక్కితీరాలినందే!" అన్నాడు పాపయ్య.

"అయితే వాకిలి దూరలేని లడ్డు తెస్తా నుడు," అంటూ దోసకాయలమనిషి, పక్కనే వున్న మిఠాయికొట్టుకు వెళ్ళి అర్ధనాపెట్టి బెల్లం, లడ్డు ఒకటి తెచ్చాడు.

"ఇదేనా వాకిలి దూరని లడ్డు?" అన్నాడు పనిలేని పాపయ్య వెటకారంగా.

"మరిమిటనుకున్నా నీయిష్టంవచ్చిన వాకిలి కోరుకో. దూరదని మాపస్తాను," అన్నాడు దోసకాయల మనిషి.

అందరూ కలిసి పక్కనే వున్న యింటి వాకిలిదగ్గరికి వెళ్ళారు. దోసకాయలమనిషి లడ్డును గడప అవతల పెట్టి, "దూరు!" అన్నాడు. లడ్డు కదలలేదు.

"చూశావా, వాకిలి దూరదు!" అన్నాడు దోసకాయలవాడు.

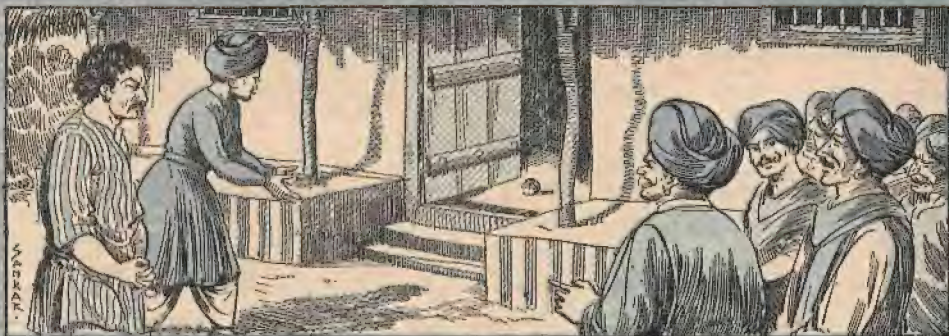
ఆమాటతో పనిలేని పాపయ్యకు గంగ వెలుగు లెత్తినై.

చుట్టూ ఉన్నవాళ్లంతా "అమనిషి చెప్పింది నిజమే," అన్నారు.

"అంటే సరి!" అని గొంతుకుతూ పని లేని పాపయ్య జారుకోబోయాడు. దోస కాయలవాడు అడ్డొచ్చి "పందెం ఓడావు. పదిరూపాయలూ అక్కడ పెట్టిపో!" అన్నాడు.

పనిలేని పాపయ్య ఆట కట్టింది. పది రూపాయలూ ఇచ్చేశాడు.

"దోసకాయలు పోతే పోయాయిగాని లేచిన వేళ మంచిదే!" అనుకుంటూ దోస కాయలవాడు ఇంటికి వెళ్ళిపోయాడు.

మంచికలా-పేడ కలా

పూర్వం ఒకదేశంలో ఒక ధనికుడుండే వాడు. అతను గొప్ప లోభి. పెళ్ళిచేసుకుని పిల్లల్ని కంటే వాళ్ళు తన డబ్బంతా పంచుకుపోతారనే భయంతో బ్రహ్మచారిగా జీవించేస్తూ, వంటచెయ్యటానికి మాత్రం ఒక నౌకరును పెట్టుకున్నాడు. తను కడుపు నిండా తినేవాడుకాదు, నౌకరునూ తిన నిచ్చేవాడుకాదు.

ఇలా ఉండగా సంవత్సరాది పండుగ వచ్చింది. నౌకరు యజమానికి తెలియకుండా రకరకాల పిండివంటలు తనకూ, యజమానికిసరిపోయేటట్టుచేశాడు. భోజనం ముందు కూచుని ఈ పిండివంటలన్నీ చూసే సరికి యజమానికి గుండె పగిలి, "ఎందుకురా ఇవన్నీచేశావు?" అని అడిగాడు.

"ఈగాది పండగకదండి? ఏడాదికి ఒక రోజైనా కడుపునిండా భోజనంచేద్దాం," అన్నాడు నౌకరు.

"నిజమే, నిజమే," అంటూ యజమాని చేసిన వంటలో ముప్పాతికకు పైగా బలవంతాన తినేశాడు. అంత రుచిగల పదార్థాలు తాను తినకపోతే తన నౌకరు తినేస్తాడని ఆయన బెంగ!

అంత ఎక్కితొక్కితీన్నా జిలేబీ వంటకం ఒకటి మిగిలిపోయింది. యజమాని పరిస్థితి చూడబోతే ఆయన పొట్టలో ఇంక వాముపోచ పట్టే సందుకూడా లేదు. అందుచేత, ఆ జిలేబీకాస్తా నౌకరు తినకుండా చూడాలనే ఉద్దేశంతో యజమాని, "ఒరే, ఈ జిలేబీ రాత్రికిగాని పాకంలో బాగా ఊరదు. రాత్రిదాకా దాన్ని తాకమాకు, ఏం?" అన్నాడు.

"చిత్తం. రాత్రికే తిందాంలేండి," అన్నాడు నౌకరు.

కాని పగలు తిన్నతిండితో యజమానికి రాత్రికికూడా ఆకలి కాలేదు. అందుకని

అయిన నౌకరుతో, “ఒరే, ఈ జిలేబీ మనం ఈ పూట కూడా ముట్టుకోవద్దు. ఇవాళ సంవత్సరాదిగద. ఈ రాత్రి మనిద్దరిలో ఎవరికి మంచికల వస్తే వాళ్ళకు రేపి జిలేబీ బహుమానం. ఏం?” అన్నాడు.

“అలాగే కానివ్వండి,” అన్నాడు నౌకరు.

ఈ రాత్రికి ఆ జిలేబీ నౌకరు నోట పడకుండా చేస్తే రేపటికి తనకు కరకరా అకలి పుట్టుకొస్తుందని, మంచికల వచ్చినట్టు చెప్పి తానే ఆ జిలేబీ తినెయ్యవచ్చునని అనుకుని యజమాని వెళ్ళి పడుకుని నిద్రపోయాడు.

యజమాని గురక చెవిని పడగానే నౌకరు వంటింట్లోకి వెళ్ళి జిలేబీ యావత్తూ ఆర

గించి, పాకం సొంతం తాగేసి తానుకూడా వెళ్ళి పడుకున్నాడు.

మర్నాడు నిద్రలేచేసరికి యజమానికి మామూలుగానే అకలి అయినట్టు తోచింది, అయిన నౌకరును పిలిచి, “ఏంరా, రాత్రి నీకేంకల వచ్చిందేమిటి?” అని అడిగాడు.

“ఎందుకడుగుతారులెండి? వట్టి పిడకల!” అన్నాడు నౌకరు.

యజమాని ఆనందించి, “నా కెంత గొప్పకల వచ్చిందనుకున్నావ్? రాజుగారు నాకు తన కుమార్తెనిచ్చి పెళ్ళిచేసి పట్టాభిషేకం చేశారుట. పక్కన దాసీలు వింజా మరలు వీస్తున్నారు. కొలువు తీరిఉంది.

ఎదట నాట్యకత్తెలు నృత్యంచేస్తున్నారు. ఎంత వైభవంగా ఉందని! ఇంతకీ నీకు వచ్చిన కల చెప్పావుకావు,” అన్నాడు.

నౌకరు దిగులు ముఖంపెట్టి, “అయ్యా, కన్నుమూశానో లేదో కాళికామ్మవారు గభీల్ని నా ఎదుటదూకి, సింహగర్జనలుచేస్తూ ‘ఓరీ వంటకంట్లో జిలేబీ వెంటనే తింటావా? పిక నులిపెయ్యనా?’ అని అదరగొట్టింది.

“నాకు ముచ్చెమటలు పోశాయి. ‘అమ్మా ఆ జిలేబీలు నేను తినగూడనివి. నా యజమానికి నాకూ ఒక ఒప్పందం కుదిరింది. ఎవరికి మంచి కల వస్తే వారు ఉదయమే ఆ జిలేబీలు తినాలి. కనుక నన్ను బలవంతంచేయక వదిలి పెట్టు,” అని ప్రార్థించాను.

“కాని కాళికామ్మవారు నన్ను వదలలేదు. ‘వెంటనే వంట గదిలోకి వెళ్ళి జిలేబీలన్నీ ఈ క్షణమే తింటావా? లేక నిన్ను విరుచుకుని తినమంటావా?’ అంటూ

ఉగ్రురాలై మీడికి రాసాగింది. ప్రాణంమీది తీసుకొందికీ వంటగదిలోకి వెళ్ళి ఆ జిలేబీలని తినక తప్పిందికాదు,” అన్నాడు.

యజమాని ఉగ్రుడై, ‘కాళికామ్మవారు అంత గొడవచేస్తే, పక్క గదిలో నిద్రపోతూన్న నాకు కాస్తకూడా వినబడదా? అయినా నువ్వు ఒక్క కేక పెట్టవున్నట్టు యితే నీ రక్షణకు వచ్చివుండేవాణ్ణి. పిలవక పోయినావుట్రా, దరిద్రుడా?” అన్నాడు.

నౌకరు నవ్వుతూ, “నాకామాత్రం తెలిదాండి? నేను తమకొసం చూశాను. కాని తమరు ఎక్కడో పేరొలగంలో మంత్రుల మధ్య, పట్టపుదేవి పక్కన, నృత్యవి నేదాలు చూస్తూ సింహాసనాసీనులై ఉంటిరి! నన్నా రాజభటులు రానిచ్చారా?” అన్నాడు.

యజమాని నౌకరు యుక్తికి సిగ్గుపడి తల వంచుకున్నాడు.

అనాటినుండి యజమాని నౌకరూకూడా కడుపునిండా తిండి తినసాగారు.

16

[వ్యాఘ్రదత్తుడి కంటబడకుండా తప్పించుకు పారిపోయిన సమరసేనుడు శిథిలనగరంలో దాక్కున్నాడు. అక్కడికి వ్యాఘ్రదత్తుడు తన భటులతో వచ్చాడు. శాత్రేయుడి అపూర్వ శక్తులు గల త్రిశూలం వినుగులవనంలోని గురుద్రోహ ఆస్థిపంజరంలో వున్నదని తెలిసింది. వ్యాఘ్రదత్తుడు సమరసేనుడు దాక్కున్న చోటును గుర్తించాడు. తరవాత—]

సమరసేనుడూ, సైనికులూ దాగివున్న ప్రవేశాన్ని వ్యాఘ్రదత్తుడు గుర్తించాడు. శిథిలభవనం స్తంభాలవెనక పొంచివున్న వాళ్లు శివదత్తుడూ, అతడి అనుచరులూ అయివుంటారన్న అనుమానం అతడికి కలిగింది. వాళ్లు ఎవరైనా ముందువాళ్ళను పట్టి బంధించాలి లేకపోతే ప్రమాదం అనుకున్నాడు వ్యాఘ్రదత్తుడు.

సమరసేనుడుకూడా రానున్న ప్రమాదాన్ని గుర్తించాడు. తనదగ్గర వున్న ఆరు గురు సైనికులతో వ్యాఘ్రదత్తుణ్ణి ఎదు

ర్కొనటం ఆత్మహత్యతో సమానమని అతడు నిర్ణయించుకున్నాడు. అలాంటి స్థితిలో తను చేయవలసింది, సాధ్యమయినంత తొందరగా పారిపోవటం.

వ్యాఘ్రదత్తుడి సైనికులు భయంకరంగా అరుస్తూ ఒక్కొక్కమూడిగా సమరసేనుడు దాగివున్న శిథిలభవనంకేసి దూకారు. సమరసేనుడుకూడా సైనికులను హెచ్చరించి అక్కడినించి పారిపోసాగాడు.

ఆరుగురు సైనికులూ, సమరసేనుడూ ఒకవైపు; ఇరవైమంది భటులూ, వారి

‘చందమామ’

నాయకుడైన వ్యాఘ్రదత్తుడూ ఒకవైపు—
యిక ఆ ప్రదేశమంతా వాళ్ళ కేకలతో
హెచ్చరికలతో మార్మోగిపోసాగింది.

శిథిలభవనాల్లోని గదులలో, గోడల
చాటునా దాక్కుంటూ సమరసేనుడూ,
సైనికులూ అక్కడినుంచి తప్పించుకో
జూస్తున్నారు. కాని వ్యాఘ్రదత్తుడు తన
భటులను రెండు ముఠాలుగా చేసి వాళ్ళను
చుట్టుముట్టేందుకు పురిగొల్పాడు.

విరిగిన స్తంభాలచాటునా, పడిపోయిన
గోడలమాటునా పొంచివుండి బాగా దాపు
లకువచ్చిన వ్యాఘ్రదత్తుడి భటులను,
సమరసేనుడూ, సైనికులూ ఎదుర్కొన

సాగారు. కొందరినైనా వ్యాఘ్రదత్తుడి భటు
లను హతమార్చడే తనూ సైనికులూ
అక్కడినుంచి పారిపోగలగటం అసంభవ
మని సమరసేనుడు నిర్ణయించుకున్నాడు.

వ్యాఘ్రదత్తుడు తన భటులకు ధైర్యం
చెబుతూ తనే సమరసేనుణ్ణి ఎదుర్కో
దలిచాడు. అప్పటికే వ్యాఘ్రదత్తుడి భటు
లలో నలుగురైదుగురు, సమరసేనుడి
కత్తికి బలి అయిపోయారు.

ఎటుచూచినా కేకలూ, గాయాలు తిన్న
వాళ్ళ మూలుగులూ ఆ ప్రదేశమంతా భీక
రంగా వుంది. అటువంటి సమయంలో
వ్యాఘ్రదత్తుడు ముందుకు దూకి సమర
సేనుణ్ణి ఎదుర్కొన్నాడు.

అతి బలశాలురూ, ధైర్యవంతులూ
అయిన సమరసేన—వ్యాఘ్రదత్తులమధ్య
కత్తియద్దం ప్రారంభమైంది. వారి కాళ్ళ
అదురుకూ, కత్తివెబ్బలకూ శిథిలమైపోతూ
ఒరిగివున్న స్తంభాలూ గోడలూ కిందపడ
సాగాయి. కిందపడుతూన్న వాటినుంచి
పక్కకు తప్పుకుంటూ వాళ్ళిద్దరూ అతి
భీకరంగా యద్దం చేయసాగారు.

పోరు కొంతసేపు జరిగేసరికి వ్యాఘ్ర
దత్తుడు క్రమంగా ఆలసట చెందాడు. ఇది
గ్రహించిన సమరసేనుడు తన బలాన్ని,

చాక చక్కాన్ని కూడగట్టుకుని అతణ్ణి
హతమార్చేందుకు ముందుకురికాడు

ఈలోగా సంఖ్యలో రెట్టంపువున్న
వ్యాఘ్రదత్తుడి భటులు సమరసేనుడి సైని
కులను బంధించగలిగారు. సైనికులలో
ఇద్దరు ముగ్గురు బాగా గాయపడిపోయారు.
ఆవిధంగా సైనికులను బంధించిన వ్యాఘ్ర
దత్తుడి భటులు తమ నాయకుడికి సహాయ
పడేందుకు బయలుదేరారు. కోలాహలం
అణగిపోవటం, తన సైనికుల కేకలు విన
బడకపోవటంవల్ల సమరసేనుడు తన
వారందరూ బంధింపబడటమో చంపబడ
టమో జరిగివుంటుందని గ్రహించాడు.

ఇక యిప్పుడు తను సాధ్యమైనంత
శీఘ్రంగా వ్యాఘ్రదత్తుణ్ణి తుదముట్టించి
అక్కడినుంచి పారిపోవాలి.

ఇలా ఆలోచించిన సమరసేనుడు రెట్టం
చిన ఉద్రేకంతో వ్యాఘ్రదత్తుడితో పోర
సాగాడు. తనను వ్యాఘ్రదత్తుడి భటులు
వెనకనుంచి ఎదుర్కోకుండా వుండేందుకు
ఒక గోడనానుకుని సమరసేనుడు యుద్ధం
చేస్తున్నాడు. కాని పాపం అతడికి తనాను
కునివున్న గోడ శిథిలావస్థలో వున్నదనీ,
విరిగి వెనక్కు పడిపోయేందుకు సిద్ధంగా
వుందనీ తెలీదు. ముందుండి పోరాడుతున్న
వ్యాఘ్రదత్తుడు ఈసంగతి గ్రహించాడు.

హఠాత్తుగా వ్యాఘ్రదత్తుడి భటుల కఠోర కంఠాలు ఒక్కసారిగా మార్చిగిన్నై. వాళ్లు సమరసేనుడి సైనికులందరనూ బంధించి తమ నాయకుడికి సహాయపడేందుకు మూక ఉమ్మడిగా ముందుకు దూకు తున్నారు. రానున్న ప్రమాదాన్ని గుర్తించిన సమరసేనుడు తన కత్తితో వ్యాఘ్రదత్తుడి మీదికి ఒక్కసారి లంఘించి, గోడమీది నుంచి దూకేందుకు ఎగిరాడు.

సమరసేనుడు అలా గోడమీదికి ఎగిరే సరికి అసలే శిథిలమై కూలిపోయేందుకు సిద్ధంగా వున్న గోడ కాస్తా పెళిపెళమంటూ ఒక్కసారి విరిగి వెనక్కు పడిపోయింది.

దానితోపాటు సమరసేనుడు అవతలవైపుకు పడి ఆ రాళ్లమధ్య చిక్కుకుపోయాడు.

వ్యాఘ్రదత్తుడికి యిది చక్కని అదను కలిగింది. అతడు ఒక్కసారి విజయ ధ్యానం చేస్తూ సమరసేనుడి మీదికి ఉరికాడు. అంతలో అతడి భటులు కూడా వచ్చి సమరసేనుడి కాళ్ళూ, చేతులు గట్టిగా పట్టుకుని కదలకుండా చేశారు.

వ్యాఘ్రదత్తుడు అజ్ఞాపించగానే సమర సేనుడి చేతులు తాళ్లతో బంధించబడినై. అతడి కత్తిని వ్యాఘ్రదత్తుడు స్వాధీన పరుచుకున్నాడు.

తన శిక్షాపు చేజిక్కి ఉన్న సంతోషంతో వ్యాఘ్రదత్తుడు పరశశుదైపోయాడు. అతడు క్రూరంగా నవ్వుతూ :

“చివరికి ఎట్లా అయితేం నా చేతిలో చిక్కావు. మొదట నాకు తటస్థపడినప్పుడే నాతో రాజీపడివున్నట్టయితే నీకినాడు యీ దుర్లతి పట్టేదికాదు. కాక్రేయుడి అపూర్వ శక్తులు గల త్రిశూలం ఎక్కడున్నదీ నాకు తెలిసిపోయింది. నీకుమాత్రం దుర్మరణం తప్పదు!” అన్నాడు.

వ్యాఘ్రదత్తుడి మాటలకు సమరసేనుడు చలించలేదు. ఒకవేళ తనకు దుర్మరణమే తప్పనిసరైతే అందుకు అతడు సిద్ధంగానే

వున్నాడు. అతడికి అప్పట్లో తననుగురించి కన్న తన నాయకత్వాన్ని నమ్ముకుని కష్టాలపాలైన సైనికులను గురించే ఎక్కువ బాధ కలిగింది. సేనాని అయిన తను సైనికులకు సరైన నాయకత్వం యివ్వలేక పోయానా, అని అతడు ఆత్మపరీక్ష చేసుకొసాగాడు. ఆ కారణంవల్ల అతడు వ్యాఘ్రదత్తుడి మాటలను విననట్లే వూచుకున్నాడు.

కాని సమరసేనుడి మౌనాన్ని వ్యాఘ్రదత్తుడు మరోవిధంగా భావించాడు. నిబ్బరంగా, నిశ్చింతగా వున్న సమరసేనుడి వాలకం వ్యాఘ్రదత్తుణ్ణి కలతపరిచింది. ఎవరి సహాయాన్నో అండగా చూసుకుని అతడు అలా నిర్భయంగా వున్నాడని వ్యాఘ్రదత్తుడు అనుమానించాడు.

“నీకీ కష్టదశలో సహాయపడగలవారెవరూ లేరు. ఆ సంగతి గుర్తుంచుకో,” అన్నాడు వ్యాఘ్రదత్తుడు. అలా అంటే సమరసేనుడు తనకు సహాయపడగలవాళ్ల పేరు చెప్పతాడని అతడి ఆశ.

వ్యాఘ్రదత్తుడి భయనందేహాలను నిశితబుద్ధి అయిన సమరసేనుడు యిట్టే గ్రహించాడు. ఇదే అదనుగా అతణ్ణి కొంత బెదిరించి చూస్తే తనకు మేలు కలిగవచ్చునని అతడు వూహించాడు.

“శాక్తేయుడి త్రిశూలం ఎక్కడవున్నదీ తెలిసినది నీవెక్కడికే కాదు, ఆ సంగతి గుర్తుంచుకో. పైగా ఆ త్రిశూలం ఎక్కడవున్నదీ తెలిసినంతమాత్రాన వుపయోగం ఏమీ లేదు,” అన్నాడు సమరసేనుడు.

ఈ జవాబుతో వ్యాఘ్రదత్తుడు నివ్వెరపోయాడు. శాక్తేయుడి త్రిశూలం శిఖరనగరంలోని చినుగుల వనంలో వున్నదని శివదత్తుడికి తెలుసు. తను తన భటులకు చెప్పతూండగా సమరసేనుడు కూడా చాటున వుండి విన్నాడు.

“త్రిశూలం ఎక్కడ వున్నదీ చాటున వుండి నీవు విన్నావని నాకు తెలుసు. శివ

దత్తుడికికూడా అది వున్న చోటు తెలుసు అయినా నీపూ అతడూకూడా నన్ను అడ్డ గించగలిగిన స్థితిలో లేరు. అలాంటప్పుడు ఆ ఓవ్యక్తులు గల త్రిశూలాన్ని నాచేత బడకుండా చేయగలవా రెవరు?" అని వ్యాఘ్రుడత్తుడు ప్రశ్నించాడు.

సమరసేనుడు ఆ ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పకుండా పూరికే నవ్వి పూరుకున్నాడు. ఆ విధంగా వ్యాఘ్రుడత్తుడిలో అనుమానాన్ని మరింత ఎక్కువచేయాలని సమర సేనుడి ప్రయత్నం. ఆ ప్రయత్నం ఫలిస్తుందనేందుకు సూచనగా వ్యాఘ్రు డత్తుడి ముఖం వెలవెలపావటం సమర సేనుడు గ్రహించాడు.

"త్రిశూలం నీచేత బడకుండా అటంక పరచగలవారు యిద్దరున్నారు. వారిలో ఒకణ్ణిమాత్రం ప్రస్తుతానికి బంధించ గలిగావు. కాని ఆ త్రిశూలం నీకంటే బడకముందే హతమార్చగలవాడు మరొక డున్నాడు. అతడు నాకు మిత్రుడు. అతడి ఆజ్ఞాపాలనకోసమే నేను నీ వ్యాఘ్రమండలానికి బయలుదేరాను. తెలిసిందా?" అన్నాడు సమరసేనుడు.

వ్యాఘ్రుడత్తుడు ఆ మాటలతో కలవర పాటు చెంవాడు. తన విజయం అను

కొన్నంత తేలికకాదని అతడికి సంశయం కలిగింది.

"నన్నాటంకపరచగల అత డెవరు?" అని అడిగాడు వ్యాఘ్రుడత్తుడు.

"చతుర్వేత్తుడు!" అని బిగ్గరగా జవాబిచ్చాడు సమరసేనుడు.

'చతుర్వేత్తుడు' అన్న వాక్యం వ్యాఘ్రు డత్తుడిలోనే కాక అతడి భటుల్లోకూడా సంచలనం కలిగించింది. భటులు భయ కంపితులై తమ నాయకునికేసి అడుర్గా చూడసాగారు. అది గమనించిన వ్యాఘ్రు డత్తుడు లేని ఉత్సాహాన్ని ధైర్యాన్ని కనబరుస్తూ:

"అతణ్ణి నీ వెళ్ళ గుడువన్నమాట!" అంటూ నవ్వాడు.

'అతడి అజ్ఞాపాలనకే యిక్కడికి వచ్చాను ఆ సంగతి గుర్తుంచుకో!" అన్నాడు సమరసేనుడు.

వ్యాఘ్రుడత్తుడు వణికిపోయాడు. చతుర్వేత్రుడినిగురించి, అతడి శక్తియుక్తులనుగురించి అతడు విన్నాడు.

ఇప్పుడేమి చేయటమో అని వ్యాఘ్రుడత్తుడు ఆలోచించేంతలో దూరంగా సైనికుల కోలాహలం వినిబడింది. అంతలో ఒక భటుడు పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి "అయ్యా! శివదత్తుడు తన అనుచరులతో శిథిలనగరం ప్రవేశించాడు," అని చెప్పాడు.

వ్యాఘ్రుడత్తుడికి నెత్తిన పిడుగుపడినట్లయింది. తనదగ్గర వున్న కొద్దిమంది భటులతో శివదత్తుణ్ణి ఎదుర్కోవటమో లేక అక్కడినుంచి పలాయనంవేయటమో తప్ప అతడికి మార్గాంతరం లేదు. కాని

సమరసేనుణ్ణి విమిచేసేట్టు? అక్షణంలోనే అతణ్ణి తుదముట్టించటం మంచిదని తేచినా అది ప్రమాదమని అతడికి భయం కలిగింది. తన మిత్రుడి మరణానికి కోపగించిన చతుర్వేత్రుడు మొత్తం వ్యాఘ్రమండలాన్నే నాశనంజేయగలడు.

"సమరసేనా- యిప్పటికీ, యింత జరిగినతరువాతకూడా మన్నిద్దరం రాజీపడటం నీకూ నాకూకూడా క్షేమమని భావిస్తున్నాను. ఆ రాజీమాట లేమిటో యిద్దరం తీరిగ్గా కూచుని చర్చించాలి. మనం ఇక్కడినుంచి మరో సురక్షితప్రదేశానికి వెళదాం" అన్నాడు.

తరువాత నిరాయుధుడైన సమరసేనుణ్ణి వెంటబెట్టుకుని వ్యాఘ్రుడత్తుడూ అతడి భటులూ అక్కడినుంచి త్వరగా పారిపోసాగారు. పారిపోతున్నవారికి దూరంగా శివదత్తుడి అనుచరులతో పోరు సల్పుతున్న వ్యాఘ్రుడత్తుడి మిగిలిన భటుల అరుపులు వినిబడుతున్నాయి. —[ఇంకా వుంది]

విచిత్ర వివాహం

పూర్వం పాటలీపురంలో ఒక ధనవంతు డైన బ్రాహ్మణుడికి కేసటుడనే కుమారుడుండేవాడు. అతడు అసాధారణమైన అంద చందాలు కలవాడు. యుక్తవయసు రాగానే అతనికి పెళ్ళాడాలనిపించింది. తనకు తగిన అందగత్తె ఎక్కడా కనపడ నందున కేసటుడు, తీర్థయాత్రలు చేసి వస్తానని తలచిదండ్రులతో చెప్పి కన్యాన్వేషణకు బయలుదేరాడు.

కేసటుడు చాలా రోజులు ప్రయాణించేసి నర్మదా తీరం చేరాడు. ఆ సమయానికే అక్కడికి పెళ్ళివారి గుంపాకట్టి చేరింది. ఆ గుంపులోనుంచి ఒక ముసలి బ్రాహ్మణుడు, కేసటుడి అందచందాలను చూసి అతనిదగ్గికి వచ్చి:

“నాయనా, పెద్దవాణ్ణి, నా కొక్క సహాయం చేసిపెడదూ!” అని ఎంతో దైన్యంగా అడిగాడు.

“చెప్పండి. నాచేతనైతే అలాగే చేస్తాను,” అన్నాడు కేసటుడు.

“నా కి సహాయం చేయటంవల్ల నీకేమి నష్టం వుండదు. నా వంశంమాత్రం నిలబెట్టినవాడవవుతావు,” అన్నాడు ముసలి బ్రాహ్మణుడు.

“నేనెంచెయ్యాలి?” అన్నాడు కేసటుడు.

“నర్మదకు అద్దరిని రత్నదత్తుడనే బ్రాహ్మణుడున్నాడు. ఆయనకు రూపవతి అనే కుమార్తె, చక్కని చుక్క, ఉన్నది. ఆ పిల్లను నా కొడుక్కు చేసుకోవటానికి పోతున్నాం. నా కొడుకునింకా వారు చూడలేదు. నువ్వు ఎంత అందగాడివో, మావాడంత కురూపి. వాణ్ణి చూస్తే రత్నదత్తుడు పిల్లనివ్వడు. అందుచేత నువ్వు నావెంట వస్తావా, నువ్వే నా కొడుకుపని చెబుతాను; నిన్నే పెళ్ళికొడుకును చేస్తాం; పిల్ల మెళ్ళో నువ్వే తాళి కట్టు! పెళ్ళి అయిపోయాక నీ

దారిన నువు వెళ్ళి, నాదారిన నేను కోడల్ని
తీసుకుపోతాను. నీ రుణం ఉంచుకొనుటే,
బాబూ!" అన్నాడు బ్రాహ్మణుడు.

ఆ ముసలివాడి నీవత్వానికి కేసటుడు
దిగ్భ్రమచెందాడు. కాని ముందుగా మాట
ఇచ్చాడు కనక ముసలివాడు కొరినట్టు
చెయ్యక తప్పిందికాదు. అతనుకూడా
పెళ్ళిమీతాలో చెరి పడవలమీద నది దాటి
ఆ సాయంకాలమే పెళ్ళివారి ఊరుచేరాడు.

ఆ సాయంకాలం కేసటుడు కాల
కృత్యాలు తీర్చుకునేటందుకు నడిదగ్గిరికి
వెళ్ళేసరికి అతన్ని ఒక రాక్షసుడు పట్టుకొని
తనిబోయాడు. తాను ఒక బ్రాహ్మణుడికి

సాయపడటానికి మాట ఇచ్చాననీ, ఆ పని
పూర్తిచేసి మర్నాడు రాత్రి వస్తాననీ,
అప్పుడు రాక్షసుడు తనను తినవచ్చుననీ
కేసటుడు చెప్పాడు.

"ఆడితప్పవుగద?" అన్నాడు రాక్ష
సుడు అనుమానిస్తూ.

"ఆడితప్పను గనకనే దుర్మార్గుడైన ఆ
బ్రాహ్మణుడికి సాయం చేస్తున్నాను,"
అన్నాడు కేసటుడు.

"సరే పెళ్ళి. నీ సత్యసంధత ఎట్టిదో
చూస్తా!" అన్నాడు రాక్షసుడు.

కేసటుణ్ణి పెళ్ళికొడుకును చేశారు.
వివాహం సక్రమంగా జరిగిపోయింది. ఆ
రాత్రి వధూవరులను గదిలోకి పంపారు.
కాని కేసటుడు రూపవతికేసి చూడలేదు,
అమెతో మాట్లాడలేదు. ఇంత ఆందగాడు
తనకు భర్త అయినాడని సంతోషించిన
రూపవతి, తన భర్తకు తనపై ఆగ్రహం
కలిగిందనుకుని, ఏమి చెయ్యటానికి తోచక
నిద్రపోయేదానెలాగా కళ్ళు మూసుకుని
పడుకుంది.

ఒక రాత్రివేళ కేసటుడు, రూపవతి
గాఢనిద్రలో ఉన్నట్టు ఊహించి, మెల్లిగా
గదినుంచి బయటికి వచ్చి, నడితీరాన ఉన్న
రాక్షసుడి దగ్గరికి బయలుదేరాడు. ఇదంతా

గమనిస్తున్న రూపవతికూడా లేచి మేలి ముసుగు కప్పుకుని కేసటుణ్ణి కొంత మార్గంలో అనుసరించి నడవసాగింది.

కేసటుడు నడిదగ్గిరికి వచ్చేసరికి రాక్షసుడు కనిపించి:

“యువకుడా, భలే! అన్నమాట నిలబెట్టుకున్నావు. ఇంత సత్యసంధుడైన నన్ను తిని నేను పవిత్రుణ్ణివుతాను!” అన్నాడు.

ఇది చూసి రూపవతి ముందుకు వచ్చి అక్రోశిస్తూ, “అయ్యా, ఆయన నా భర్త! వదిలిపెట్టు!” అన్నది.

“నా కాకలిగా ఉన్నది. నే నితన్ని తినేస్తాను.” అన్నాడు రాక్షసుడు.

“నీకాకలిగా ఉంటే నన్ను తిని ఆయనను విడిచిపెట్టు. ఆయనను భక్షించి నన్ను దిక్కులేనిదాన్నిచెస్తే నాగతి ఏంకాను?” అన్నది రూపవతి.

“నన్నే చెయ్యమన్నావు? బిచ్చమెత్తుకో!” అన్నాడు రాక్షసుడు.

“అనాథనైపోతే నా కెవరు భిక్ష పెడతారు?” అన్నది రూపవతి.

“నువ్వడిగితే భిక్ష పెట్టనివాడు తలపగిలి చస్తాడు, సరేనా? ఇక వెళ్ళు!” అన్నాడు రాక్షసుడు.

“అయితే నిన్నే అడుగుతాను. నాకు పతిభిక్ష పెట్టు,” అన్నది రూపవతి.

అమెనుచూసి రాక్షసుడికి చాలా ఆనందమయింది. “ఇదుగో, నీభర్త! తీసుకో! అతనికి తగ్గభార్యవే దొరికావు! మీ ఇద్దరూ నాలుగుకాలాలపాటు సుఖంగా ఉండండి” అని వాళ్ళిద్దరినీ దీవించి రాక్షసుడు చీకటిలో ఎటో వెళ్ళిపోయాడు.

రూపవతి పతిభక్తి చూసి కేసటుడికి ఎంతో ఆనందం కలిగింది. అయినా అతను అమెతో అసలు విషయం చెప్పలేదు. తెల్లవారేలోపుగా వారు ఇంటికి తిరిగివచ్చారు.

మర్నాడు భోజనాలు పెందలాడే ముగించి పెళ్ళివారు పెళ్ళికూతురితోసహా

ఇంటికి తరలారు. కృతఘ్నుడైన ముసలి బ్రాహ్మణుడు, ఏరు దాటి తేప్ప తగలేని నట్టుగా, కేసటుడితో పని అయిపోయింది గనక అతనికి పెట్టిన నగలూ, వస్త్రాలూ లాక్కుని, తనవారిసందరినీ ఒక పడవలో ఎక్కించి, మరొక పడవలో కేసటుణ్ణి ఎక్కించాడు. రెండోపడవవాళ్ళకి పుష్కలంగా డబ్బిచ్చి, నడియేట్లో పడవను ముంచెయ్యమనికూడా చెప్పాడు. నది దాటేటప్పుడు ముందుపడవ సవ్యంగా అవతలి ఒడ్డు చేరింది. వెనకపడవమాత్రం నట్టేట ముణిగిపోయింది.

బాగా ఈదటం చేతనైన పడవవాళ్ళు మాత్రం ఈదుకుంటూ ఒడ్డుచేరారు.

ప్రవాహం బలంగా ఉండటంవల్ల కేసటు డెక్కిన పడవ ముణిగికూడా చాలాదూరం కొట్టుకుపోయింది. కేసటుడు చావు తప్పి కన్నులొట్టపోయి ఏదోవిధంగా ఆ పడవలో నుంచి బయటపడి ఒడ్డు చేరుకోగలిగాడు. తనకు ముసలిబ్రాహ్మణుడు చేసిన ద్రోహం కన్నా రూపవతికి దూరంకావటం కేసటుణ్ణి చాలా బాధించింది.

ఇక్కడ పెళ్ళివారివెంట నది దాటి కాలి నడకను నడిచిపాతున్న రూపవతి ముసలి బ్రాహ్మణుడిదగ్గరికి వెళ్ళి, వినయంగా :

“విమండి, మిగిలినవారంతా నడుస్తున్నారు, ఆయనగారు మాత్రం ఎక్కడా కనిపించరే?” అని అడిగింది.

“నీ భర్తేనా? ఇడుగో!” అంటూ ముసలిబ్రాహ్మణుడు కురూపి అయిన తన కుమారుణ్ణి చూపించాడు.

రూపవతికి పట్టరాని దుఃఖమూ, ఆగ్రహమూ వచ్చాయి.

“నా భర్త ఈయనా? ఇదేదో రాజు గారినే అడిగి తేలుస్తాను!” అన్నవామె.

పెళ్ళికూతురు సెజంగా అంతపని చేస్తే రాజుగారు తన తల తీయించేస్తారని ముసలివాడికి భయం పట్టుకుంది. అందుచేత ఆయన ఆ పిల్లను వెంటనే పుట్టించికి పంపించేసి తనదారిన తాను వెళ్ళాడు.

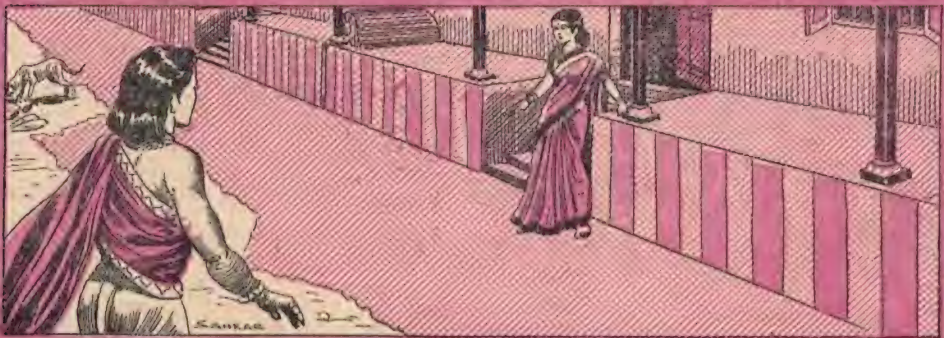
రూపవతికి మాత్రం తను పుట్టిల్లు చేరానన్న సంకోషం ఏమీ లేకుండాపోయింది. ఆమె తన భర్తకోసం అహోరాత్రాలు పరితపించసాగింది. ఆయన సజీవుడో కాదో

అన్న భయంకూడా ఆమెను పట్టుకున్నది. వృద్ధబ్రాహ్మణుడు తన భర్తకేమైనా కిడుకలిగించాడేమో అని ఆలోచించసాగింది.

ఈలోపుగా ప్రాణాలతో ప్రవాహంనుంచి బయటపడిన కేసటుడు, రూపవతికి జరిగిన అన్యాయంగురించి ఆమె తండ్రి అయిన రత్నదత్తుడితో చెప్పేసి, ఆ అన్యాయంలో తాను కూడా భాగం పంచుకున్నందుకు ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకుందామని, కాలినడకను రూపవతి తండ్రి ఇల్లు చేరుకున్నాడు.

అక్కడ కేసటుడికి రూపవతి కనిపించగానే ఆతనికి ఎక్కడలేని ఆశ్చర్యమూ వేసింది. రూపవతికి కలిగిన అనందానికి మేరేలేదు. కేసటుడికి ఆ యింట ఆల్లుడికి జరగవలసిన మర్యాద లన్ని జరిగాయి.

కొంతకాలం అత్తవారింట ఉండి కేసటుడు రూపవతితోసహా పాటలీపురానికి తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు. అక్కడ చాలాకాలం వారు సుఖంగా జీవించారు.

యక్షిగల మంత్రి

పూర్వం ఆరేబియాలో ఒక సుల్తానుండే వాడు. ఆయన పరిపాలనపట్ల అశ్రద్ధ గలవాడై, ఎంతసేపూ తన స్వంత సుఖాలలో నిమగ్నుడై ఉండటంవల్ల రాజ్యమంతా దుస్థితికి వచ్చింది.

అధికారులు సోమరైపెయారు. వృత్తి వ్యవసాయాలు నశించినై. ప్రజల జీవితం కళాకాంతులు లేకుండా పోయింది.

సుల్తాన్ గొరివద్ద చాలామంది మంత్రులుండెవారు. వారిలో కొందరు సుల్తాన్ లాగే సుఖాలలో మునిగిపోయారు. మిగిలిన వారికి రాజ్యం పాడైపోతున్నదని విచారం ఉన్నప్పటికీ, ఏమైనా చెప్పితే సుల్తాన్ ఆగ్రహిస్తాడేమోనని భయపడ్డారు.

అఖిలకు మంత్రులలో ఒకడు సుల్తానుకు హెచ్చరిక చెయటానికి ఒక ఉపాయం ఆలోచించాడు. ఆయన ఒకనాటి సాయంకాలం సుల్తాన్ వెంట తోటపకారుకు

వెళ్ళాడు. చీకటి పడి వారు తిరిగి వచ్చే సమయంలో వారికి గుడ్లగూబల అరుపులు వినిపించాయి. అది వినగానే మంత్రి ఆగ్రహిత్రంగా అలకించసాగాడు.

“ఏమిటి వింటున్నావు?” అని సుల్తాన్ ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు.

“రైతు గుడ్లగూబలు మాట్లాడుకుంటున్నాయి, మహారాజా. వాటి సంభాషణ వింటున్నాను,” అన్నాడు మంత్రి.

“నీకు గుడ్లగూబల భాష తెలుసునా యేమిటి?” అన్నాడు సుల్తాన్.

“ఓ త్రం, మహాప్రభూ!” అంటూ మంత్రి కొంతసేపు అలకించి, “దీటి సంభాషణ ఇంక వినలేను! నా చెవులలో నీసంకరగించి పోనినట్టుగా వుంది. పదండి, మహారాజా!” అన్నాడు.

“అవి ఏవిషయం మాట్లాడుకుంటున్నాయేమిటి?” అని అడిగాడు సుల్తాన్.

“ఎందు కడుగుతారు, మహారాజా? బుద్ధి లేని పక్షులు! వాటి మాటలను లక్ష్య పెట్టవలసిన పనిలేదు,” అన్నాడు మంత్రి.

“అవి అడే బుద్ధిలేని మాటలు నాకు కూడా చెప్పరావా?” అన్నాడు సుల్తాన్.

“నేనె వినలేని ఘోరమైన అబద్ధాలు విని సహించగలరా?” అన్నాడు మంత్రి.

“అంతగా అయితే గుడ్లగూబలను దండించువాం. అవి అన్నమాట లేమిటో చెప్పు త్వరగా,” అన్నాడు సుల్తాన్.

“అయితే వినండి : ఆ గుడ్లగూబలు వియ్యమందుదా మనుకుంటున్నాయి. అడ గుడ్లగూబ తల్లిని మగదాని తల్లి కట్టుం అడుగుతున్నది—తన కొడుక్కు యాభై పాడుబడిన గ్రామా లిమ్మంటున్నది. కావలిస్తే అయిదు వందల గ్రామాలిస్తా నంటున్నది అడదాని తల్లి. పాడుబడిన గ్రామాలు అయిదు వందలు నీకెక్కడివని మగవానితల్లి అడుగుతున్నది. సుల్తాన్ వారి

చల్లని పరిపాలనలో పాడుబడిన గ్రామాలకు కొదువే లేదుంటున్నది, అడ గుడ్లగూబ తల్లి,” అన్నాడు మంత్రి.

సుల్తాన్ మరి నోరెత్తలేదు. రాజ్యం భ్రష్టయిపోతున్నదని మంత్రి తనకు తెలియజేయటానికై ఇదంతా కల్పించాడని సుల్తాన్ గ్రహించాడు.

ఇద్దరూ కొంతదూరం నడిచినాక మంత్రి, “ఇటువంటి అపవాదు వేసిన పాపిని దం డించమని సెలవా, మహారాజా?” అన్నాడు.

“ఉన్నమాట అన్నందుకు దండన దేసికి? నిన్ను ప్రధాన మంత్రిగా వేస్తు న్నాను. ఆ మగగుడ్లగూబకు కట్టుం పుట్టకుండా చూడు!” అన్నాడు సుల్తాన్.

మర్నాటినుంచీ సుల్తాన్ లో పెద్ద మార్పు కలిగింది. ఆయన తన భోగాలను కట్టిపెట్టి రాచకార్యాలు శ్రద్ధగా చూడసాగాడు. వ్యవ సాయమూ, వివిధ వృత్తులూ వృద్ధిచెంది, రాజ్యం త్వరలోనే బాగుపడింది.

ఆస్తి పంపకం

ఉజ్జయినికి దగ్గరగల ఒక గ్రామంలో ఒక రెడ్డి ఉండేవాడు. ఆ రెడ్డి చుట్టుపక్కల గల తొమ్మిది గ్రామాలకు న్యాయాధికారి, సంపన్నుడు. ఆయనకు నలుగురు కుమాళ్లు. వారిలో పెద్దవాడు పెత్తందారుగా ఉండేవాడు. రెండోవాడు పశుపాషణా, మూడోవాడు వ్యవసాయమూ చూసుకునే వారు. నాలుగోవాడికి విద్యలో, దైవ కార్యాలు ధర్మకార్యాలు చేయటంలో ఆసక్తి హెచ్చు.

కొంతకాలం జరిగాక పెద్దరెడ్డి వృద్ధుడై మంచాన పడ్డాడు. ఆయన కుమాళ్లను పిలిపించి, “నాయనారా! ఇంతకాలమూ మనం ఒకరి తగాదాలు తీర్చాముగాని మన తగాదాలను ఇతరులదగ్గరికి తీసుకు పోలేదు. నాకు కాలం సమీపించింది. మీరు నా మంచంకోళ్ళదగ్గర మీ యిష్టానుసారం నిలబడండి. నేను పోయాక ఎవరి కోరికపద్ద

వారు తప్పుకోండి. మీలోమీరు తగాదా మాత్రం పడవద్దు,” అన్నాడు.

కుమాళ్ళు నలుగురూ నాలుగు కోళ్ళవద్దా నిలబడ్డారు.

“నే చేయగలది ఇంకేమైనా ఉందా?” అని తండ్రి అడిగాడు. మరేమీ లేదని కుమాళ్ళు చెప్పినమీదట “నారాయణ, నారాయణ” అంటూ రెడ్డి నిశ్చింతగా ప్రాణం విడిచాడు.

తండ్రికి దినవారాలుచేసిన అనంతరం నలుగురు అన్నదమ్ములూ నాలుగు గున పాలు తెచ్చి, తండ్రి చెప్పినప్రకారం ఎవరి కోరికపద్ద వారు తప్పుకున్నారు. పెద్దవాడు తవ్వినచోట ఊక వచ్చింది. రెండోవాడు తవ్వినచోట పేడ వచ్చింది. మూడోవాడు తవ్వినచోట మట్టితప్ప మరేమీ రాలేదు. నాలుగోవాడు తవ్వినచోట మాత్రం చెండి బంగారాలు దొరికాయి.

ఇది చూసి మిగిలిన ముగ్గురన్నలకూ కోపం వచ్చింది.

“చూశారా? ఆఖరువాడన్న అభిమానం కొద్దీ ఎందుకూ పనికిరాని తమ్ముడికి వెండి బంగారాలిచ్చి మనకు ఊకా, పేడా, మట్టి చూపించాడు మన తండ్రి,” అనుకున్నాడు పెద్దవాళ్ళు.

“ఎవరి ఇష్టంవచ్చిన కోటిదగ్గిర వాళ్ళు నిలబడ్డారే. మీరంతా నిలబడిన తరవాత మిగిలిన కోటిదగ్గిరే నేను నిలబడ్డాను. ఇందులో నా తప్పేమీ లేదు. నా అదృష్టం ఇలా వుంది, మీ అదృష్టం అలా వుంది. దానికి ఎవరేం చేస్తారు?” అన్నాడు ఆఖరువాడు.

“అదంతా కుదరదు. మనం ఈ విషయం న్యాయస్థానంలో పరిష్కారం చేసుకోవలసిందే,” అన్నారు అన్నలు.

వారు తండ్రి ఆఖరుకోరికను తృప్తి కరించి, ఉజ్జయినికి వెళ్లి తమ తగాదాను రద్దీకెక్కించారు.

న్యాయాధికారి వారు చెప్పినదంతా విని, “మీ తండ్రికి గల ఆస్తి ఏమిటి? వివరంగా చెప్పండి.” అని అడిగాడు.

“మా తండ్రిగారికి పొలాలూ, పశువులూ, ధాన్యపు వ్యాపారమూ, వెండిబంగారాలూ ఉన్నాయి,” అని రెడ్డి కొడుకులు బదులు చెప్పారు.

“వాటినే మీ తండ్రి మీకు పంచాడు. ధాన్యపువ్యాపారం పెద్దవాడిది. పశుసంపద రెండోవాడివి. పొలాలు మూడోవాడివి. వెండిబంగారాలు నాలుగోవాడివి. వాటిని పంచుకుని సుఖంగా ఉండండి,” అని తీర్పుచెప్పాడు న్యాయాధికారి.

ఆ తీర్పు ముగ్గురన్నలకూ ఎంతో అశ్చర్యాన్ని, ఆనందాన్ని కలిగించింది. తమ తండ్రి ఆఖరువాడిమీద ప్రత్యేకంగా చూపిన అభిమానం ఏమీలేదని తెలుసుకుని, నలుగురూ తమ గ్రామానికివెళ్ళి ఐకమత్యంగా జీవించసాగారు.

సాహస బాలిక

చాలాకాలం కిందట ఒకానొక దేశంలో ఒక పురోహితుడు ఉండేవాడు. ఆయనకు మాణిక్యం అని ఒక కూతురుండేది. ఆమె చాలా ధైర్యంగలది. ఒకనాడు పురోహితుడూ, అతని భార్య సంతాదనకోసం వెళ్ళి పాదూ కిసతర్వాతకూడా రాలేదు.

సూర్యాస్తమయం అయిన కొంతసేపటికి మాణిక్యం స్నానంచేద్దామని స్నానాల గదిలోకి వెళ్ళి, అక్కడ నిళ్ళకాగువెనక ఎవరో దొంగ వున్నట్టు పసికట్టింది. ఆమె స్నానం మానేసి అట్లాకి వెళ్లి తలుపు వేసుకుంది.

మరి కాస్త చీకటిపడ్డాక దొంగవాడు స్నానాల గదిలోనుంచి వచ్చి ఇంటి వాకిలి తలుపు తట్టి చిన్నగొంతుతో, "అమ్మాయ్?" అని పిలిచాడు. తండ్రి పిలిచాడని మాణిక్యం తలుపు తీస్తుందని వాడి ఉద్దేశం.

తలుపు నందుల్లోనుంచి దొంగను చూసిన మాణిక్యం, "తలుపు గడియ

బిగుసుకుంది, నాన్నా! అపక్క కిటికీ లోంచి దూరి వచ్చి గడియ తియ్యి!" అన్నది. తన యుక్తి పరినందుకు సంతోషించి దొంగవాడు పక్క కిటికీదగ్గరికి వచ్చే లోపుగా మాణిక్యం కిటికీదగ్గర గండ్ర గొడ్డలితో నిలబడి, వాడు కిటికీలోనుంచి తల దూర్చగానే ఒక్క పెట్టుపెట్టింది.

తరువాత మాణిక్యం దొంగవాడి మొండాన్ని తునకలు తునకలుగా నరికి, తలనూ అవయవాలనూ వేరు వేరు గొతాలలో పెట్టి మూతులు కట్టింది. ఆ తరువాత దీపం ఆర్పేసి కూచుంది.

మరికొంతసేపట్లో దొంగవాడి అనుచరులైన మిగిలిన దొంగలు వచ్చి, తలుపు తట్టారు. మాణిక్యం తలుపుపద్దకు వచ్చి రహస్యంగా "ఎవరు?" అని అడిగింది.

"ఎని ముగిసిందా?" అని వాళ్ళూ రహస్యంగానే అడిగారు.

"పని ముగించాను. పక్క కిటికీ దగ్గరికి వస్తే మూటలు అండిస్తా," అని మాణిక్యం రహస్యంగానే చెప్పింది.

దొంగలు మాణిక్యం గొంతు తెలుసుకో లేకపోయారు. పక్క కిటికీ దగ్గరికి వచ్చారు. మాణిక్యం వారికి మూటలు అందించింది.

"ఇక రా! పోవాం," అన్నారు దొంగలు.

"వంటిల్లుకూడా చూసి నేను మీ వెనకే వస్తా. మీరు ముందు నడస్తూండండి," అన్నది మాణిక్యం.

"అలస్యం చేసేవ్?" అంటూ దొంగలు వెళ్లిపోయారు.

పొద్దుబోయి తల్లిదండ్రులు రాగానే మాణిక్యం వారితో జరిగినదంతా చెప్పింది. వాళ్ళు తమ కూతురి దైర్యసాహసాలకు సంతోషించారు. కాని మిగిలిన దొంగలు పిల్లమీద పగతీర్చుకుంటారేమోనని మాత్రం వాళ్ళు భయపడ్డారు.

ఈలోపుగా దొంగలు అడివిలో వున్న తమ మేడ చేరుకుని మూటలు విప్పి తమ అనుభవడికి జరిగిన ఘోరం తెలుసు కున్నారు. "ఇదంతా ఆ పురోహితుడి కూతురి పని! దానిపని పట్టించాలి," అను కున్నారు. మర్నాడండరూ మంచి మంచి దుస్తులు వేసుకుని, పుల్లయ్య అనే వెర్రి

వాడికి గొప్పగా అలంకారాలుచేసి అందరూ బయలుదేరి పురోహితుడింటికి వెళ్ళారు.

"ఏమండీ, మీ ఇంట పెళ్ళికావలసిన పిల్ల వుండని చెప్పారు. ఉంటే మావాడికి చేసుకుని బోలెడంత సగళ్ళు పెడతాం. పెళ్ళిఖర్చులుకూడా మేమే పెట్టుకుంటాం!" అన్నారు దొంగలు పురోహితుడితో.

పురోహితుడు సంతోషించాడు. ఖర్చు లేకుండా పిల్ల పెళ్ళయిపోతుంది. వియ్యాల వారు ధనికులుగా కనపడ్డారు. దొంగలు పిల్లమీద పగ సాధించేలోపుగా పిల్ల ఆత్మ వారింటికి సంపెయ్యటమూ మంచిదే! ఇవన్నీ ఆలోచించి పురోహితుడు సరేనన్నాడు.

చందమామ

“వీళ్ళ వాలకం చూస్తే వీళ్ళ నిన్ను వచ్చిన దొంగలల్లే ఉన్నారు, నాన్నా!” అని మాణిక్యం తండ్రితో అన్నది. కాని మాణిక్యం తల్లివండులు కోప్పడ్డారు.

“పిచ్చిగా మాట్లాడకు. దొంగ లెక్క ఉన్నా ఇంత మంచి బట్టలు వేసుకుంటారా? నగలు పెడతారా?” అన్నారు వాళ్ళు.

ఆ పూటే పెళ్ళయింది. సాయంకాలం పెళ్ళివారు పెళ్ళికూరుతుతో సహా తరలి వెళ్ళారు. చీకటి పడేసరికల్లా వారు అడవిలో తమ మేడ చేరుకున్నారు.

“హంతకిని ఇప్పుడే చంపేద్దాం!” అన్నారు కొందరు దొంగలు.

“నాకు పెళ్ళి చేసినట్టేచేసి, నా పెళ్లాంతో ఒక్కమాటైనా మాట్లాడకముందే దాన్ని చంపేస్తారా?” అని ఏడవటం ప్రారంభించాడు పిచ్చి పుల్లయ్య.

“సరే, రేప్పొద్దుటిదాకా అది పారిపోకుండా చూసే భారం నీది! రేప్పొద్దున దాన్ని హతమారుస్తాం,” అన్నారు దొంగలు.

దొంగలు కింది అంతస్తులో పడుకున్నారు. మాణిక్యాన్ని పైకి పంపారు. పుల్లయ్య సంతోషపడుతూ పైకి వచ్చాడు. ఆతడు రాగానే మాణిక్యం, “అబ్బ! ఈ మేడలో ఎంత ఉక్కగా వున్నది! గాలే రావేటంలేదు!” అన్నది.

“అమ్మో! నువ్వు బయటికి పోవటానికి వీల్లేదు. వాళ్లు చంపేస్తారు,” అన్నాడు పుల్లయ్య భయపడుతూ.

“నా మొగుడివికదూ! యెలాగైనా తోటలో ఒక్క పావుగుంటసేపు తిరిగిరానీ!” అన్నది మాణిక్యం.

“పారిపోవటానికా? నాకు తెలుసులే!” అన్నాడు పుల్లయ్య.

“నీ కంత అనుమానమైతే నా నడుముకు మోకు కట్టి కిటికీలోనుంచి దించు. కాస్సేపు గాలి మేసి తాడు గుంజుతాను, పైకి లాగెయ్యి!” అన్నది మాణిక్యం.

ఈ ఉపాయం విచ్చి పుల్లయ్యకు నచ్చింది. వాడు మాణిక్యం నడుముకు తాడు కట్టి కిటికీగుండా కింది తోటలోకి దించాడు. మాణిక్యం కింద దిగుతూనే తాడు ఊడ దీసుకుని దాన్ని ఒక మేక నడుముకు కట్టి పారిపోయింది.

మేక గడ్డి మేస్తూ అటూ ఇటూ తిరగటంలో విచ్చి పుల్లయ్య చెతిలో తాడు బిగుసుకున్నది. వాడు దాన్ని పైకి లాగసాగాడు. మేక “మే, మే” అని అరవసాగింది.

“ఇక! ఊరుకో! ఏమిటా మేక అరుపులు? వాళ్ళు వింటే నిన్ను నన్ను తంతారు,” అన్నాడు పుల్లయ్య. కాని మేక

ఇంకా గట్టిగా అరవసాగింది. ఎట్లాగో పుల్లయ్య మేకను లోపలికి చేర్చి, “అయ్యో, నా పెళ్లాం మేక అయిపోయింది!” అని విడవసాగాడు.

మేక అరుపులూ, విచ్చివాడి ఏడుపు విని దొంగలు నిద్రలేచి పైకివచ్చి చూశారు. విచ్చివాణ్ణి మోసంచేసి మాణిక్యం పారి పోయిందని తెలుసుకున్నారు. ఆ మెను పట్టుకోవటానికి గుర్రాలమీద అప్పటి కప్పుడే బయలుదేరారు.

అడివిలో కొంత దూరం వెళ్లిన మాణిక్యం గుర్రాల చప్పుడు విని, సమీపంలో ఒక చెట్టులో పెద్ద తొర్ర ఉండటం గమ

నించి అందులోకి దిగి దాక్కుంది. మరు క్షణంలోనే దొంగలు వచ్చారు. వారికి ఎక్కడా మాణిక్యం జాడ కనపడలేదు. వారిలో ఒకడు తన కత్తితో చెట్టు తొర్ర లోకి పొడిచిచూశాడు. కత్తి మొన మాణి క్యం భుజంలోకి దిగపడింది. కాని అమె కిక్కురమనలేదు. దొంగ కత్తి బయటికి తాగేటప్పుడు అమె తన చీరెతో కత్తిని తుడిచింది. కత్తికి రక్తమరక లెక పోవటం చూసి దొంగ చెట్టుతొర్రలో ఎవరూ లేరనుకున్నాడు.

దొంగలను చాలా దూరం వెళ్ళనిచ్చి మాణిక్యం చెట్టుతొర్రలోనుంచి దిగి రోడ్డు

మీదికి చేరింది. రోడ్డువెంట చాలాసేపు నడిచాక అమెకు మళ్ళీ గుర్రాల చప్పుడు వినిపించింది. ఆ సమయానే ఒక గడ్డి బండి ఆటుగా వచ్చింది.

“చిన్నాన్నా! చిన్నాన్నా! దొంగలు తరముతున్నారు! నన్ను గడ్డిలో దాచుమా?” అన్నది మాణిక్యం బండివాడితో.

బండివాడు మాణిక్యాన్ని బండి వెనక భాగులో గడ్డిలో దాచి ఏమీ ఎరగనట్టు బండి తోలసాగాడు. ఇంతలో దొంగలు రానేవచ్చారు. బండివాణ్ణి అటకాయించి, “ఇటుగా యెవరైనా పెళ్ళి కూతురు వచ్చిందా?” అని అడిగారు.

“నేను చూడలేదే?” అన్నాడు బండి వాడు అమాయకంగా.

ఒక దొంగ బండిమీది గడ్డిలోకి తన కత్తితో నాలుగైదు చొట్ల పొడిచిచూశాడు. అందులో ఒక పొటు మాణిక్యం కాలిలో తగిలింది. మునపటిలాగే మాణిక్యం కత్తిని చీరతో తుడిచివేసి, కత్తిపై రక్తం లేక పొవటంతో వాళ్లు తృప్తిపడి వెళ్లిపోయారు.

ఎలాగైతేనేం మాణిక్యం దొంగల బారి నుండి తప్పించుకుని తూర్పు తెల్లవారేవేళ తండ్రి ఇల్లు చేరుకుంది. కుమార్తెను చూసి తండ్రి నిర్భూతపోయాడు.

“ఎమే, అమ్మాయ్, ఇలా వచ్చావు? నీ భర్త ఏడీ? ఒక్కతైవే వచ్చావే? ఒంటినిండా రక్తమరకలేమిటి?” అని పురోహితుడు ప్రశ్నల వర్షం కురిపించాడు.

“నేను చెప్పలేదా, నాన్నా? వాళ్ళు దొంగలు. నన్ను చంపటానికి ప్రయత్నించారు. వెంట్రుకవాసిలో చావు తప్పించుకు బయటపడ్డాను,” అంటూ మాణిక్యం జరిగినదంతా తండ్రికి చెప్పింది.

పురోహితుడు తన అవివేకానికి యెంతో నొచ్చుకున్నాడు.

“ఇప్పుడైతే నా మనకు క్షేమం లేదు. నన్ను భద్రంగా దాచు. దొంగలు నాకోసం

వస్తారు. వాళ్లు దొంగలని నీకు తెలిసినట్టు కనబడకుండా, ఉపాయంగా వాళ్ళను రాజభటులకు పట్టివ్వ,” అన్నది మాణిక్యం.

పురోహితుడు మాణిక్యాన్ని భోషాణం పెట్టెలో దాచి ఊళ్ళోవున్న సర్పాధిగిరికి పోయి, జరిగినదంతా చెప్పి, “అయ్యా, తమరు మారువేషాలలో ఇరవైమంది భటులను పంపండి. నేను తమకు దొంగలను పట్టస్తాను,” అన్నాడు.

మామూలు దుస్తులతో కొందరు రాజభటులు పురోహితుడి ఇంటికి వచ్చి, తవాసీలు పరుచుకుని విశ్రాంతిగా కూచుని తమలో తాము కబుర్లు చెప్పుకోసాగారు.

చందమామ

ఇంతలో గొప్ప దుస్తులు వేసుకుని, గుర్రాలమీద దొంగలు డిగారు. 'వారిని చూడగానే పురోహితుడు సంతోషంతో లేచి వచ్చి, "దయచేయండి, దయచేయండి! వియ్యాలవారు వచ్చారు, కాళ్ళు కడుక్కు నేందుకు నీళ్ళు పట్టుకురావే!" అంటూ మర్యాదలు చేశాడు.

"మేము తొందరపనిమీద వచ్చాము. వ్యవధి లేదు," అన్నారు దొంగలు.

"అమ్మాయి కులాసాగా వుందికద?" అని అడిగాడు పురోహితుడు.

మాణిక్యం, తండ్రి ఇంటికి రాలేదని దొంగలు రూఢి చేసుకుని, "అమ్మాయి కులాసాగానే వుంది. సుఖంగా ఉన్నానని మీతోనూ, మీ భార్యతోనూ చెప్పమంది. అందుకే వచ్చాం. ఇక వెళ్తాం. మాకు ఊళ్ళో అవసరమైన పని ఉంది," అన్నారు.

"ఇంటిదాకా వచ్చి భోంచెయ్యకుండా పోతే ఊరుకునేదిలేదు. ఒక ఘడియలో

వంతుకూడా అయిపోతుంది. లోపలికి దయచేయాలి," అని పురోహితుడు నిర్భయంగా ధించాడు. గత్యంతరంలేక దొంగలు ఇంట్లోకి అడుగుపెట్టారు.

అక్కడ తివాసీలమీద కూచున్న జనం దొంగలకు కనిపించారు.

"వీరంతా ఎవరు?" అని దొంగలు పురోహితుణ్ణి అనుమానంగా అడిగారు.

"అమ్మాయి పెళ్లి సంగతి తెలిసి చూడ వచ్చిన మా బంధుజనంలెండి" అంటూ పురోహితుడు దొంగలను వారికి చూచి, "వీరే మా వియ్యాలవారు," అన్నాడు.

మరుక్షణంలో రాజభటులు దొంగలను చుట్టుముట్టి, ఒక్కణ్ణికూడా పోనివ్వకుండా పట్టి బంధించి తీసుకుపోయారు.

తరవాత మాణిక్యం సర్దారుకు అడవిలో దొంగల ఇల్లు చూపించింది. అక్కడ వాళ్ళు దాచిన ధనం దొరికింది. అందులో కొంత మాణిక్యానికి సర్దారు బహుమతి చేశాడు.

సర్పాడు తమ్ముడు

ఒకానొక దేశంలో ఒక రైతుకు ఒక కొడుకుండేవాడు. తరువాత చాలాకాలంవరకు సంతానం లేకుండాఉండి, ఆరైతు ముసలితనంలో మరొక కుమారుణ్ణి కన్నాడు. రెండవవాడు పసివాడుగా ఉండుగానే రైతు పెద్దకొడుకు రాజధానికి వెళ్ళి, రాజభటుడుగా కొలువులో ప్రవేశించి కొంతకాలానికి సర్పారు పదవి సంపాదించాడు.

ఈలోపుగా చిన్నవాడు పెరిగి పెద్దవాడై అన్నలాగే రాజధానికి వచ్చి రాజభటుడి నొకరి సంపాదించాడు. ఒకరోజున వాడు, గుర్రంమీద యెక్కివచ్చే తన అన్నను గుర్తించి, "అన్నా, నేను నితమ్ముణ్ణి. రాజభటుడుగా చేరాను," అని చెప్పకొన్నాడు. కాని సర్పారు తన తమ్ముణ్ణి గుర్తించక, "ఎవడురా నువ్వు? నా దారికి ఆడ్తులే!" అని కాలితో ఒక తోపు తోసి, గుర్రాన్ని అడిలించి ముందుకు సాగిపోయాడు.

ఇది చూస్తున్న సాటి రాజభటులు నవ్వుపుకొలేక పక్కున నవ్వేశారు.

అన్న ప్రవర్తన చూసి తమ్ముడికి చాలా విచారమూ, అవమానమూ అయింది. రాజభటుడుగా పనిచేసినంత శాలమూ తాను అప్పుడప్పుడూ అన్నను చూడవలసివస్తూనే ఉంటుంది. అన్నను చూసినప్పుడల్లా తనకు బాధ కలగక తప్పదు. అందుచేత తమ్ముడు ఒక రాత్రి ఎవరూ చూడకుండా పని మానేసి పరారీ అయిపోయి, కొంత దూరాన ఉన్న శారదవిలో చేరి, అక్కడ కందమూలాలు తింటూ బ్రతకసాగాడు.

తరువాత కొద్దికాలానికే రాజగారు తన నిబ్బండితోనహా అడవికి వేటాడ వచ్చాడు. ఆ అడవిలో ఒక మడించిన జింక రాజు కంటపడి, మరుక్షణమే మెరుపులాగా పారి పోయింది. రాజు తన గుర్రంమీద దాని వెంటపడ్డాడు. జింక కొంత దూరం పరి

గెత్తి ఒక జలప్రవాహానికి ఆడ్డంపడి ఉంది అవతల ఒడ్డున వున్న కిక్కారణ్యంలో మాయమైపోయింది. రాజకూడా దాన్ని ఎలాఅయినా పట్టాలన్న పట్టువలతో ప్రవాహాన్ని దాటి అరణ్యం ప్రవేశించాడు.

ఎక్కడా జింక జాడ లేదు. చుట్టూ అంధకారంలాగా ఉంది. ఎంత దూరం పోయినా కాలిబాటకూడా తగలలేదు. రాజకు తూర్పు పడమరలుకూడా తెలియకుండాపోయాయి. ఈ కిక్కారణ్యంనుంచి ఎలా బయటపడటమా అని రాజు డిగులు పడి తున్న సమయంలో తలవని తలంపుగా సర్దారు తమ్ముడు తపస్థపడ్డాడు.

"ఎవరు, నాయనా, నువ్వు? యిక్కడి కెలా వచ్చావు?" అని సర్దారు తమ్ముడు రాజు నడిగాడు.

"నేను రాజుగారి కొలువులో ఉండి వాణ్ణి. వేటకు వచ్చి దారి తప్పాను. నన్నెలాగైనా ఈ అరణ్యంలోనుంచి బయట పడేయ్యి, తమ్ముడూ!" అన్నాడు రాజు.

"పొద్దుకిపోయింది. ఈ రాత్రి యెలాగైనా గడిపేయ్యి. తెల్లారగానే నీకు దారి చూపుతాను," అంటూ సర్దారు తమ్ముడు దారితిశాడు.

వారు చాలాదూరం నడిచి ఒక గుడిసె వద్దకు వచ్చారు.

"బతికాం! ఈ రాత్రికి ఇక్కడ తలదాచుకోవచ్చు," అన్నాడు సర్దారుతమ్ముడు.

ఆ గుడిసెలో ఒక ముసలమ్మ ఉంది.

"అవ్వా, మాకు వెంటనే భోజనం పెట్టు. ఆకలి దహించుకు పోతోంది!" అన్నాడు సర్దారు తమ్ముడు.

"నాకే లేదు, మీకేం భోజనం పెట్టేది, నాయనా?" అన్నది ముసలిది.

సర్దారు తమ్ముడు కత్తిదూసి, "ముసలి ముండా, మాతో అబద్ధాలాడతావుగా. ఒక్క వెంట్రో నీ తల ఎగరెయ్యగలను. ఏమనుకున్నావో!" అన్నాడు.

ముసలిది హదిలిపోయి లోపలినుంచి భోజన పదార్థాలు తెచ్చి ఇద్దరికీ వెంటనే వడ్డించింది. ఇద్దరూ భోజనం చేశారు.

“అవ్వా, నిద్రొస్తోంది. మాకు పడుకునే టండుకు చోటు చూపించు,” అన్నాడు సర్దారు తమ్ముడు.

“మీ రీ గుడిసెలో నేలమీద పడుకో లేరు, బాబూ. ఇంటి వెనక ఎత్తుగా మంచె ఉంది. అక్కడ మంచి గాలికొడుతుంది. హాయిగా దానిమీద పడుకోని నిద్రపొండి,” అన్నది ముసలిది.

ఇంటి వెనక ముసలిది చెప్పినట్టే ఒక మంచె, అది ఎక్కటానికి నిచ్చేవా

ఉన్నాయి. సర్దారు తమ్ముడూ, రాజూ దాని మీదికిక్కారు.

“ఇద్దరమూ నిద్రపోవటం క్షేమంకాదు. నేను ముందు నిద్రపోతాను. నువ్వు మేలు కుని ఉండి, ఏమైనా జరిగితే నన్ను నిద్ర లేపు. ఒక నిద్ర అయినాక నేను కాపలా కాస్తాను, నువ్వు నిద్రపోదువుగాని,” అన్నాడు సర్దారు తమ్ముడు.

తప్పేదిలేక రాజూ సరేనన్నాడు. సర్దారు తమ్ముడు కళ్ళు మూసుకు పడుకున్నాడే గాని నిద్రపోలేదు. కొంచెంసేపటికి వాడు కళ్ళు తెరిచి చూసేసరికి రాజూ కూచునే జోగుతున్నాడు. సర్దారు తమ్ముడు లేచి

రాజును వీపుమీద బలంగా కొట్టి, "ఇదేనా నీ కావలా? రాజభటుడుగా కూడా పనికిరాని నీకు కొలువెట్టా ఇచ్చారు?" అని గట్టిగా కోప్పడ్డాడు.

రాజు పశ్చాత్తాపం నటిస్తూ, "లేదు, లేదు! మేలుకునే ఉంటాను!" అన్నాడు. కాని వేటవేత బాగా అలిసి ఉండటంచేత రాజుకు కళ్ళు మూతలు పడిపోతున్నాయి. ఆయన నిద్రమత్తుతో పక్కకు పడిపోయి నిద్రపోసాగాడు.

బాగా ఆర్థరాత్రివేళ కొందరు దొంగలు గుడిసెదగ్గరికి వచ్చారు. అది ప్రతిరాత్రి వారు కలుసుకునే కూడలి.

"అవ్వా, భోజనం పెట్టు," అన్నారు వాళ్ళు, దొంగిలించిన సొమ్ము ఒక మూల పోగుపెడుతూ.

"ఏం పెట్టేది, నాయనా? మీకోసం చేసిన వంటయావత్తూ అద్దరు దుర్మార్గులు తినేశారు. పెట్టనంటే కత్తిదూసి చంపుతామని బెదిరించారు," అన్నది ముసలిది.

"అఁ, ఎవరు వాళ్ళు?" అని అడిగారు దొంగలు కోపంగా.

"ఎవరో! మంచెమీద నిద్రపోతున్నారు," అన్నది ముసలిది.

"నేను వెళ్ళి వాళ్ళనంగతి తేల్చుకొస్తాను," అంటూ ఒక దొంగ బయలుదేరాడు. వాడు నిచ్చిన ఎక్కుతుండగానే సర్దారు తమ్ముడు మంచె అడటం గమనించి కత్తిదూసి సిద్ధంగా ఉన్నాడు.

దొంగ గబగపా నిచ్చిన ఎక్కాడు. వాడి తల పైకి రాగానే తమ్ముడు ఒక్క ఏటున వాడి కంఠం నరికేసి శవాన్ని పైకి ఉడ్చేశాడు.

పోయిన దొంగ ఎంతకీ తిరిగి రాకపోవటం చూసి మరొక దొంగ వచ్చాడు. వాణ్ణి కూడా సర్దారు తమ్ముడు చంపేశాడు.

ఈ విధంగా ఒక్కొక్కరే దొంగలందరూ వాడి కత్తికి బలి అయిపోయారు.

తెల్లారు జామున రాజు లేచాడు. దొంగల శవాలన్నీ చూసి కంగారు పడ్డాడు. సర్దారు తమ్ముడు రాజుతో జరిగినదంతా చెప్పాడు. అడ్డరూ మంచె దిగి వచ్చారు.

“ముసిలిముండా! నువ్వు చేసేది ఈ పనా? నీసంగతి తెలుస్తానుండు. దొంగలు తెచ్చే సొమ్మంతా ముందు బయట పెట్టు,” అన్నాడు సర్దారు తమ్ముడు.

ముసలిది భోషాణంలో నుంచి బోలెడంత బంగారం పైకి తీసింది. సర్దారు తమ్ముడు తన పైబట్టలో కొంత మూటకట్టుకొని, మరి కొంత జేబులలో కుక్కుకుని రాజును కూడా తీసుకొమ్మన్నాడు.

“రాజుగారి దివాణంలో డబ్బుకేమి లోటులేదు, నాకు వద్దులే” అన్నాడు రాజు. తరవాత సర్దారు తమ్ముడు రాజును అడివి దాటించి ఒక మార్గం చూపి:

“ఇది నేరుగా నగరానికి పోతుంది, హాయిగా వెళ్ళు,” అన్నాడు.

రాజు అతనికి ధన్యవాదాలు చెప్పి, “ఎప్పుడైనా మా యింటికి రారాదా? నీకు లాభించే ఉపాయంచేస్తాను,” అన్నాడు.

“నీదగ్గర దాపరికం దేనికి? నేను నగరంలో అడుగు పెట్టానంటే నన్ను పట్టు కొని ఖైదుచేస్తారు. నేను రాజభటుడుగా కొలువుంటూ పారిపోయి వచ్చేశాను,” అని

తర్ధారు తమ్ముడు, తన అన్ననుగురించి, ఆయన తనను గుర్తించక అవమానించటం గురించి రాజుతో చెప్పేశాడు.

“రాజుగారు నా మాట తీసెయ్యరు. ఆయనతో నీ ధైర్యసాహసాల మాట చెప్పా నంటే నిన్ను క్షమించటమే గాక మంచి బహుమతికూడా ఇస్తారు. ఈ ఉంగరం చూపించావంటే దర్బారులోకి రానిస్తారు,” అని రాజు వెళ్లిపోయాడు.

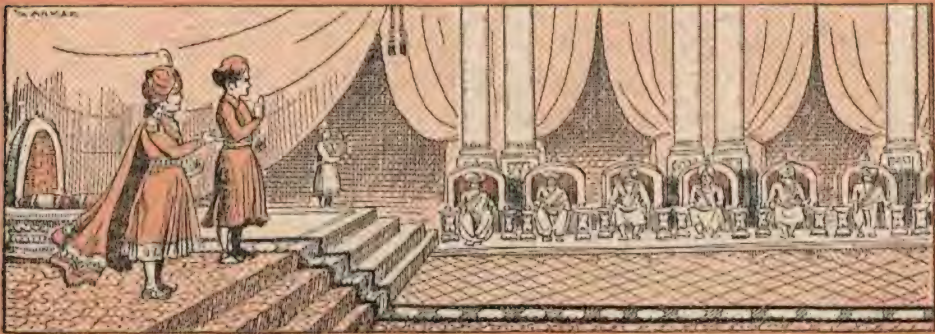
కొద్దిరోజులు అలోచించినమీదట సర్దారు తమ్ముడు ఓవాణానికి పోవటానికి నిశ్చయించుకుని బయలుదేరాడు. అతను రాచనగరు చేరిన మరుక్షణంనుంచి కనిపించిన ప్రతిరాజభటుడూ అతనికి సలాం కొట్టి దర్బారుకు దారిమాపసాగాడు. సర్దారు తమ్ముడు తన జేబుల్లో ఉన్న బంగారం రాజభటులకు ఇవ్వసాగాడు.

దర్బారు దగ్గరపడుతున్నకొద్దీ సలాములు కొట్టే గులాముల సంఖ్య హెచ్చ

సాగింది. “చూశావా, ఆ మనిషి యెంత తెలివితక్కువ వాడో! నాకు దొంగల బంగారం దొరికిందని దివాణంలో అందరికీ చెప్పేశాడు. అందుకే వాళ్ళు నన్ను సర్దారును చూసినట్టు చూస్తున్నారు,” అనుకున్నాడు సర్దారు తమ్ముడు.

కాని దర్బారులో అడుగుపెట్టి సింహాసనం మీద రాజును చూడగానే సర్దారు తమ్ముడు నిర్భాంతపోయాడు. అతని కంటా అర్థమయింది. “అమ్మయ్యా, సరిగా కాపలా కాయలేదని నేను కొట్టొంది రాజుగారినే?” అనుకున్నాడతను.

అయితే రాజుగారు మాత్రం సర్దారు తమ్ముడికి మంచి స్వాగతం ఇచ్చి, అతని ధైర్యసాహసాలను సభికులకు వర్ణించి చెప్పి, అతనికి పెద్ద సర్దారు పదవి ఇచ్చాడు. సర్దారు పదవిలో ఉండిన అన్నను ఆ పదవిలోనుంచి తీసివేసి, మామూలు భటుడుగా, తప్పుడికింద నౌకరుగా వేశారు.

నిజమైన మాట

అశ్వరు చక్రవర్తి అస్థానంలో వీరబల్ విమాపకుడుగానూ, అంతరంగికుడుగానూ, ఉండేవాడు. తాన్నేను సంగీతవిద్వాంసుడు. తాన్నేన్ పాట వినడానికి దేశదేశాలనుండి ప్రముఖులు వచ్చేవారు.

ఈ ప్రజ్ఞకు తాన్నేను అతిశయపడలేదు. కాని, తక్కిన ముసల్మానులకు, తాన్నేనుకు సమానుడు లేడని గర్వం పట్టుకున్నది. అంతేకాదు. చక్రవర్తికి అభిమానుడైన వీరబల్ ను తప్పించి, అస్థానంలో తాన్నేను నియమించడం తగునని సూచనలు చేస్తూ వచ్చారు. ఈ మాటలను గ్రహించిన చక్రవర్తి ఈ ప్రస్తావన సహించలేక "మీరేమైనా చెప్పండి, వీరబలుడంతటివాడు జన్మజన్మేపి మరొకడు కానేరడు," అని జవాబు చెప్పాడు.

అప్పటికేమీ అసలేక ముసల్మానులు, కౌన్నాళ్ళ తరవాత ఒకనాడు సభ ఏర్పాటు

చేశారు. చక్రవర్తినికూడా ఆహ్వానించారు. అనాడు చాలా వేడిగా, ఉక్కగా ఉన్నది. ప్రమివలలో చమురు, పత్తి వేసి ఊరకున్నారగాని, చీకటిపడినా ముసల్మానులు వెలిగించలేదు. తాన్నేను దీపకరాగం పాడేసరికి, దీపాలన్నీ వాటంతటవే వెలిగినై. మేఘమల్తారాగం పాడాడు. వెంటనే ఉక్కపాయి, వర్షం కురిసింది.

ఇందుకు చక్రవర్తి వింతపడడం చూచి, ఒక ముసల్మాను వృద్ధుడు 'ప్రభూ!— ఇప్పుడు బోధపడిందా? వీరబలుడికి ఇటువంటి ప్రజ్ఞ లేక్కడివి? అందుకనే మంత్రి పదవికి తాన్నేను తగినవాడని లోకం ఘోషిస్తున్నది' అని చాకచక్యంతో మనవి చేశాడు.

అందుకు అశ్వరు 'తాన్నేన్ గొప్ప విద్వాంసుడే కావచ్చు. కాని, వీరబలుని పోలడు. కావాలంటే ప్రత్యక్షంగా రుజువు చేస్తాను,' అని కచ్చితంగా చెప్పాడు.

అలోచింపసాగాడు. చివర కెలాబడేనేం, మహారాజ్యాలు దాటుకుపోయి కొన్నాళ్ళకు వారు బర్మా చేరుకొని, ఆవారాజు దర్శనం చేసుకొన్నారు.

జాబు చదువుకొన్నాడు రాజు. అందులో ఇలావుంది:—'నా సేవకులిద్దరు మీ దర్శనానికి ఈ లేఖపట్టుకువస్తారు. ఒక రహస్యాపరాధం చేయడంచేత విరిని దండింపవలసి వచ్చింది. గోప్యంగా జరపవలసిన కార్యం కనుక ఇక్కడ ఆ పనిచేయు వీల్లేక, మీ వద్దకు వంపనాను. మీరు మరణదండన విధించవలసింది.'

మరి కొద్దిరోజుల్లోనే అక్కరు చక్రవర్తి అవాదేశపు రాజుకు జాబొకటి వ్రాశాడు. ఆ ఉత్తరానికి ముద్రలువేసి, వీరబలుణ్ణి తాన్సేన్ నివలించి, 'మీరే లేఖపట్టుకొని ఆవారాజువద్దకు పోవాలి. చాలా అవసరమైన పని. ఈ పని మీరిద్దరుతప్ప మరెవ్వరూ నెర్వహించలేరు' అని చెప్పి, జాబిచ్చాడు.

వారు బయల్పెరారు. తాన్సేను మనసులో 'ఇదేదే ముఖ్యమైన కార్యమై వుంటుంది. ఆరాజుకు నా సంగీతం వినిపించి బహుమతి పొందుతాను' అనుకొని సంతోషించాడు.

కాని, వీరబలుమట్టుకు 'ఇందులో ఏదో రహస్యం ఉండకపోదు' అని వెయ్యివిధాల

రాజు జాబుచదువుకుని మంత్రులకుచ్చాడు. అతడు ఇందులో ఏదో రహస్యముందని గ్రహించి, 'రాజా-విరిని ఒక వారంరోజులు చెరలోపెట్టి, తరువాత యుక్తమైన దండన విధించుదాము' అని సలహా చెప్పాడు. ఆ ప్రకారం వారి చేతులకు బెడీలు తగిలించి కారాగృహానికి తీసుకుపోయారు.

తాన్సేనుకు మతిపోయినట్టయింది. వీరబలుడికేసి దీనంగా, ఏమిటి ఉపాయం? అన్నట్టుగా చూచాడు. అప్పుడు వీరబలుడు అతని చెవిలో ఏదో పూదాడు. లోన కుమిలి పోతున్నా, తాన్సేన్ పైకి ధైర్యంగానే కనబడజొచ్చాడు.

గడువు వారంరోజులూ ముగిసింది. తలారులు వచ్చి వీరిని వధ్యస్థానానికి తీసుకుపోయారు. అక్కడ వీరబలూ, తాన్నేనూ 'నన్ను ముందు చంపు' అంటే 'నన్ను ముందు చంపు' అని పోరాడసాగారు. తలారులు రాజువద్దకు పోయి, 'వీళ్ళిద్దరూ పిచ్చివాళ్ళు ప్రభూ!' అని మనవిచేశారు.

అప్పుడు రాజు వారిని విలిపించి, 'ఎందుకిలా వాదులాడుతున్నారు?' అని అడిగాడు.

'రాజా!—చెబితే మాకు చాలా నష్టం కలుగుతుంది. అందుచేత చెప్పదలచలేదు' అన్నాడు వీరబల్.

'నిజం చెప్పకుంటే యావజ్జీవ భైదు వేయిస్తా,' అన్నాడు రాజు.

ఇక తప్పదన్నట్టుగా, వీరబల్ ఇలా ప్రారంభించాడు:—'రాజా!—చాలాకాలం నుంచి అవారాజ్యం కలుపుకోవాలని మారాజు వుద్దేశం. కాని, తమరు బలశాలులని బెదిరిస్తాడు. ఒకనాడు ఒక జ్యోతిశ్శాస్త్రవేత్త వచ్చి 'రాజా! ఎందుకు విచారిస్తావు? నీ రాజ్యంలో ఇద్దరిని అవారాజు వద్దకు విదో మిషపైన పంపించు. వారిని రాజుకనుక చంపెరా, మొదట చచ్చినవాడా దేశానికి రాజవుతాడు, తర్వాత మరణించిన వాడు మంత్రి అవుతాడు. అప్పుడు వారు

నీకు సామంతులుగా ఉంటారు. ఈవిధంగా నీ కారాజ్యం దక్కాలిగాని, యుద్ధంచేసి గెలవడం సీతరంకాదు' అని చెప్పాడు. ఈ కారణంచేత మమ్మల్నిద్దరినీ పంపించాడు. ఈ సంగతి వెల్లడించినందుకు మారాజు మమ్మల్ని చంపేతీరుతాడు. కనుక, అక్కడికి పోకుండా మమ్మల్ని తమరే చంపించి పుణ్యం కట్టుకోండి ప్రభూ!'

అప్పుడు రాజు మంత్రికేసి చూచాడు. మంత్రి రహస్యంగా ఇలా చెప్పాడు:—'రాజా!—వీరి పరస్పర కలహంవల్ల మనకు అసలు రహస్యమంతా తెలిసిపోయింది. వీరిని చంపితిమా మన రాజ్యం మనకు

దక్కదు. కనుక, వచ్చినదారినే వీరిని పంపి వేయడం మంచిది.'

మంత్రిమాటలను నమ్మిన రాజు వీర బలుడితో 'అబ్బాయీ!—మిమ్మల్ని చంప మని మీ రాజు జాబువ్రాసి పంపాడు. ఆజ్ఞ నెరవేర్చడానికి మేమేం వారి సేవకులం కాము. 'సిద్ధిమలను చంపిన పాపం మాకు వద్దు. వీరిని మీరే చంపుకోండి,' అని మేము చెప్పినట్టు మీ రాజుతో చెప్పండి. పొండి!' అన్నాడు.

ఇందుకు వీరబల్ 'మహారాజా!—ఇది తమకు న్యాయం కాదు. నేను మొదటే చెప్పానుగా, మా రహస్యం వెల్లడిస్తే మాకు హాని వస్తుందని? అనుకొన్నట్లే అయింది.' అన్నాడు దీనంగా.

'అదంతా మాకు తెలియదు. తెలిసి విష మెసరు తింటారు? పొండి, పొండి. లేకుంటే బైటికి తరిమించివేస్తా' అని బెదిరించాడు రాజు.

భయం నటస్తూ, వీరబల్ 'సెలవు! సెలవు!!' అని, తాన్నేనను వెంటబెట్టుకుని బయటపడి మళ్ళీ ఢిల్లీనగరం చేరుకొన్నాడు.

తాన్నేను అక్కరుని చూచి 'ప్రభూ!— వీరబలుడే లేకుంటే నేను తమ దర్శనం చేసుకోగలిగేవాణ్ణికాదు. అతని బుద్ధికుశలతే మా ఇద్దర్నీ రక్షించింది...' అంటూ, జరిగిన వృత్తాంతమంతా విన్నవించాడు.

అప్పుడు చక్రవర్తి, ఇదివరకు ఎదురు తిరిగిన ముసల్మానులందర్నీ పిలిపించి, వీరబలుని బుద్ధివిశేషం పరీక్షించడానికి తను పన్నిన పన్నుగడ, వీరబల్ బుద్ధి చాతుర్యం వారికి వివరించి చెప్పాడు.

అప్పుడు ముసల్మానులందరికీ అక్కరు చక్రవర్తి చెప్పినది నిజమైన మాట అని సమ్మతం కలిగింది.

ఆవిధంగా ముసల్మానులందరికీ వీరబల్ పైన గల అసూయ పోయి, ఎంతో గౌరవ భావం ఏర్పడింది.

సూర్యుడు

బ్రికాలో ఉన్న అన్ని నక్షత్రాలకన్నా సూర్యుడు మనకు దగ్గిరిగా ఉన్న నక్షత్రం. సూర్యుడి తరవాత మనకు దగ్గిరిగావున్న నక్షత్రాన్ని "అల్పా సెంటారి" అంటారు. సెకండుకు 1,86,000 మైళ్ళు ప్రయాణించేసే కాంతి సూర్యుడినుంచి మనకు చేరడానికి 8 నిమిషాలు పడుతుంది; "అల్పా సెంటారి" నుంచి కాంతి మనవద్దకు చేరడానికి దాదాపు నాలుగున్నర సంవత్సరాలు పడుతుంది. దీనినిబట్టి ఇతర నక్షత్రాలకన్నా సూర్యుడు మన కెంత దగ్గిరగా ఉన్నదీ మనం తెలుసుకోవచ్చు.

- * అకాశాన సూర్యుడికంటె ఎన్నో రెట్లు పెద్దవైన నక్షత్రాలుకూడా ఉన్నాయి. "ఎస్పిలాస్ ఆరిగే" అనేది రెండు నక్షత్రాల జంట; అందులో ఒకటి సూర్యుడికి 250 రెట్లు, రెండవదాని అడ్డుకొలత సూర్యుడి అడ్డుకొలతకు 3,000 రెట్లు!
- * సూర్యునిబం కంటితే చూడలేనంత కాంతివంతమైన బింబం. అయితే ఆ బింబంలో నల్లని మచ్చలు కనిపిస్తాయి. అద్దానికి మన పట్టించి దానిగుండా సూర్యుడికేసి చూస్తే పెద్ద పెద్ద మచ్చలు కంటితే కనిపిస్తాయి. వాటికేసి రోజూ చూసినట్లయితే అవి ఎడమవైపు నుంచి కుడివైపుకు జరగటం కనిపిస్తుంది. సూర్యునిబం తనచుట్టూ తాను తిరగటం చేత ఈ మచ్చలు ఈవిధంగా కనిపిస్తాయి. కుడివక్క అప్పక్యమైన మచ్చ 12 లేక 13 రోజుల అనంతరం మళ్ళీ ఎడమవైపున కనిపిస్తుంది.
- * సూర్యుడి మధ్యరేఖకు నమీపంలో ఉండే మచ్చ, సూర్యుడి భ్రమణకు దగ్గిరిగా ఉండే మచ్చకన్న శీఘ్రంగా చుట్టు తిరిగివస్తుంది. దీనినిబట్టి సూర్యుడు భూమిలాగా ఘనగోళం కాదని, సూర్యగోళంలోని వివిధప్రాంతాలు వేరువేరు వేగాలతో తిరుగుతున్నాయని తెలుస్తుంది.
- * సూర్యగోళంమీద ఉండి మండే వాయువులలో గుండాలెర్పడినప్పుడు అవి నల్లని మచ్చల లాగా మనకు కనిపిస్తాయని చెబుతారు. సూర్యుడి ఇతర భాగాలకంటె అవి నల్లగా ఉంటాయేగాని, పీటికికూడా అతులేని కాంతి ఉంటుంది. ఒక్కొక్కప్పు డీ మచ్చలు భూమిని అమాంతం మింగేయ్యగలిగినంత పెద్దవిగా ఉంటాయి.
- * సూర్యుడి మచ్చల ప్రభావం భూమిమీద ఉండటం చిత్రమైన విషయం. భూమిని ఎల్లప్పుడూ విద్యుత్తరంగాలూ, అయస్కాంత తరంగాలూ ఆవరించి ఉంటాయి. అనేక మైన సూర్యుడి మచ్చలు భూమికెదురుగా వచ్చినప్పుడు భూమిపైగల అయస్కాంత తరంగాలలో సంచలనం కలుగుతుంది.
- * సూర్యుడిలో ఈ మచ్చల సంఖ్య హెచ్చుతూ, తగ్గుతూ ఉంటుంది. ఈ మార్పు ఒక క్రమాన్నిబట్టి జరుగుతుంది. పదకొండు సంవత్సరాల కొకసారి మచ్చల సంఖ్య యథా స్థితికి వస్తూవుంటుంది. ఈ "11 ఏళ్ల రుతువు"కు కారణం ఎవరూ కనిపెట్టలేదు.

మాయాచక్రం (అట్టచివరి బొమ్మ) - 6

రావలసిన చోటికి వచ్చేవామని గుర్రం చెప్పగానే రాణి అంతులేని సంతోషాన్ని పొందింది. 'అశ్వరాజమా!—నీ పని ఇంతటితో తీరిపోలేదు. నేను మళ్ళీ వచ్చేవరకూ నీవు ఇక్కడనే ఉండాలి. ఈ ఉపకారం చేయకతప్పదు' అన్నది.

అందుకు రెక్కల గుర్రం 'రాణి!—ఈ ఎర్రకోట దేవలోకానికికూడా కనిపిస్తూవుంటుంది. ఇక్కడ వుండే రత్నాలూ మొహరీలు దేవతలకు ఎంతో ఇష్టం. అందుచేత వారి ప్రభావంవల్ల నే నీ లోకానికి వచ్చి, రాక్షసికి తెలియకుండా కానుకలు పట్టుకుపోతూ వుంటాను' అని చెప్పింది.

ఈ మాటకు రాణి 'నాకెసమని నీవు రేపటివరకూ వుండు. అవిధంగా యిద్దరమూ వచ్చినపని ముగించుకుని వెళ్ళిపోవచ్చు' అన్నది.

రాణి ఇలా అంటూవుండగానే కోటలోపలినుంచి రాక్షసి వచ్చి, వింత గుర్రాన్ని చూసి ఆశ్చర్యపడింది. 'అమ్మాయీ!—ఎవరు నీవు? ఇక్కడి కెలా వచ్చావు? ఎందు కొచ్చావు? ఈ గుర్రం ఎవడిది?....' అంటూ అత్రంతో ప్రశ్నలవర్షం కురిపించింది.

అప్పుడు రాణి ధైర్యం పహించి, 'నేను మంత్రమహిమలు తెలిసిన ఒక స్త్రీని. ఇది దేవతా అశ్వం. నే నీ గుర్రంమీద ఎక్కి లోకాలు చూచుకొంటూ వస్తున్నా. దారిలో ఈ ఎర్రకోట ముచ్చటగా కనిపిస్తే, ఏమిటో చూడామని ఇక్కడ దిగను' అని బదులు చెప్పింది.

రాక్షసి ఆమెను ఆదరించి లోపలికి తీసుకుపోయింది. సమస్త మర్యాదలూ చేసింది. చివరకు, తన అంతఃపురంలోకి తీసుకువెళ్ళి, కురూపి ఐన తన కూతురిని చూపించి, 'అమ్మా!—ఇది నా బిడ్డ. దీనికి పెళ్ళిచేదామని ఒక చక్కటి రాజకుమారుణ్ణి పట్టుకవచ్చాను. ఇతర స్త్రీలను వరించకుండా అతని తలను గాడిద తలగా మార్చివేశాను. ఐతే, నాకు శత్రువైన ఒక దేవత—అనురాగవతి ఐన భార్య దొరికితే రాజుకు మామూలు స్వరూపం వచ్చేటట్టు విమోచనమార్గం చెప్పింది. నా కూతురుకు అతనిపైన అనురాగమున్నదేగాని, అతనికి యెంతిమాత్రం ఇష్టంలేదు. నీ మహిమచేత ఈ పని అనుకూలం చేసి పెట్టగలవా?' అని అడిగింది.

'ఓ. ఇదెంత పని? ఇదుగో చూడు' అన్నది రాణి. ఇలా అంటూ—

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 10 లు

1955 జూన్ సంచికలో ప్రకటింపబడే ఫోటోలకు నమూనాలు

- * పై ఫోటోలకు సరిపిన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగానీ, చిన్న వాక్యంలోగానీ కావాలి. రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.
- * ఏప్రిల్ 10-వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిశీలించబడవు.

- * మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి రు. 10/-లు బహుమానం.
- * వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టుకార్డుపై న వ్రాసి. ఈ అడ్డనుకు పంపాలి:—చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

ఏప్రిల్ నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి ఫోటో : అభ్యాసం | రెండవ ఫోటో : కూసువిద్య
పంపినవారు : చెయ్యేటి సూర్యారావు,
మార్కండేయపురం, గొల్లప్రోలు పోస్టు - (కూ. గోదావరి జిల్లా)
బహుమతిమొత్తం రు. 10/- ఈ నెలాఖరులోగా పంపబడుతుంది

వార్తలు-విశేషాలు

ఈనాడు సంచార తపాలాఫీసులు 'మొబైల్ పోస్టాఫీసు'లనే పేరుతో ముఖ్యనగరాలలో పనిచేస్తున్నవి. ఇదే పద్ధతిపైన 'సంచార రిజిస్ట్రేషన్' ఆఫీసులుకూడ ఏర్పాటుచేయటానికి అంధ్రప్రభుత్వం తీవ్రకృషి చేస్తున్నది.

* * * *

ద్వితీయ పంచవర్షప్రణాళికలో ప్లానింగ్ కమిషన్ వారు కుటీరపరిశ్రమల నిమిత్తం 100 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించదలిచారని హైద్రాబాదు హోంకాఖామంత్రి శ్రీ దిగంబరరావు బిందూ చెప్పారు.

* * * *

1951 సంవత్సరపు జనభాలెక్కలప్రకారం, ఇండియాలోని 36 కోట్లమంది ప్రజలలోనూ 6 కోట్లమంది—అనగా నూటికి 16.6 మంది—మాత్రమే చదువుకొన్నవారని, తక్కిన 30 కోట్లమందికి చదువే రాదని తెలింది. చదువుకున్న ఈ 6 కోట్లమంది ఏదో ఒక భాషలో మామూలు ఉత్తరాలు చదవగలిగి వ్రాయగలిగి ఉన్నారు.

* * * *

నమంశావని భావించబడే కొన్ని వ్యాధులకు అణుశక్తిగల మందులను ఉపయోగించే విషయమై పరిశోధనలు ప్రారంభించనున్నారు. ఇందుకుగాను కలకత్తానగరంలో వైద్యభౌతిక శాస్త్ర సంస్థను నెలకొల్పుతారు. ఈ సంస్థకు అవసరమైన భవనాల నిర్మాణానికి స్థలం ఇప్పడానికి కలకత్తా కార్పొరేషన్ అంగీకరించింది. ఈ శాస్త్రసంస్థకు కేంద్రప్రభుత్వం ధన సహాయం చేస్తుంది.

మూ దేశపు ఈశాన్య సరిహద్దుప్రాంతానికి అస్సాంరాష్ట్రానికి మధ్యగల కిశారణ్యంలో 16-వ శతాబ్దంనాటి కాళికాలయం కనుక్కోబడింది. దీన్ని కనుక్కున్నవారు సుప్రసిద్ధ చారిత్రక పరిశోధకులైన శ్రీ శరవానంద రాజకుమార్.

మూ దేశంలో 1951 లో స్థాపించిన చిత్తరంజన్ లోకోమోటివ్ వర్క్ షాపులో తయారైన రైలింజన్ల సంఖ్య 200 కు మించింది. ఇప్పుడి వర్క్ షాపులో ఏటా 120 ఇంజన్లు, 50 స్పేర్ బోయిలర్లు ఉత్పత్తి అవుతున్నవి. ఇక రెండు సంవత్సరాలతరువాత మనం రైలింజన్లు వివేళాలనుంచి తెప్పించుకోవాల్సిన అగత్యం ఉండదు.

అణుశక్తియొక్క శాంతియుత ఉపయోగాలనుగురించి ప్రజలకు వివరించేందుకు ఢిల్లీలో ఒక ప్రదర్శన ఏర్పాటుచేయబడింది. ఢిల్లీలో ఇది 26 రోజులు ప్రదర్శింపబడిన తర్వాత దేశంలోని 50 ముఖ్య పట్టణాలలోకూడా ప్రదర్శింపబడగలదు.

మార్చి 7 నుండి 12 వరకు మద్రాసులో బాలచిత్రోత్సవం నడిచింది. ఫిలింఫెస్ట్ అసోసియేషన్ యాజమాన్యాన ఏర్పడిన ఉత్సవ కమిటీకి పోషకులు మద్రాసు గవర్నరు శ్రీ శ్రీపాశ, అధ్యక్షులు మద్రాసు ఆర్థిక మంత్రి శ్రీ సి. సుబ్రమణ్యం. ఇండియా, రష్యా, అమెరికా, జర్మనీలలో తయారైన చిత్రాలు 30 కి పైగా ఈ ఉత్సవంలో ప్రదర్శింపబడ్డాయి. మద్రాసులోని 6 థియేటర్లు బాలచిత్ర ప్రదర్శనకు నియోగించబడ్డాయి. 8 మొదలు 12 సంవత్సరాల వరకు వయసుగల బాల బాలికలు ఈ చిత్రాలను చూశారు.

ఫిబ్రవరి మాసంలో ఆంధ్ర అంతటా జరిగిన ఎనికలలో 196 స్థానాలకుగాను 119 మంది కాంగ్రెసు అభ్యర్థులూ, 22 మంది కృషికార్ లోక్ పార్టీవారు, 5 గురు ప్రజాపార్టీవారు, 15 మంది కమ్యూనిస్టులూ, 13 మంది ప్రజాసోషలిస్టులూ, 22 మంది స్వతంత్రులూ ఎన్నిక అయినారు. 16 మాసాలక్రితం ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడ్డాక ఇదే తొలి నర్వవ్యాప్త ఎన్నిక.

చిత్రకథ

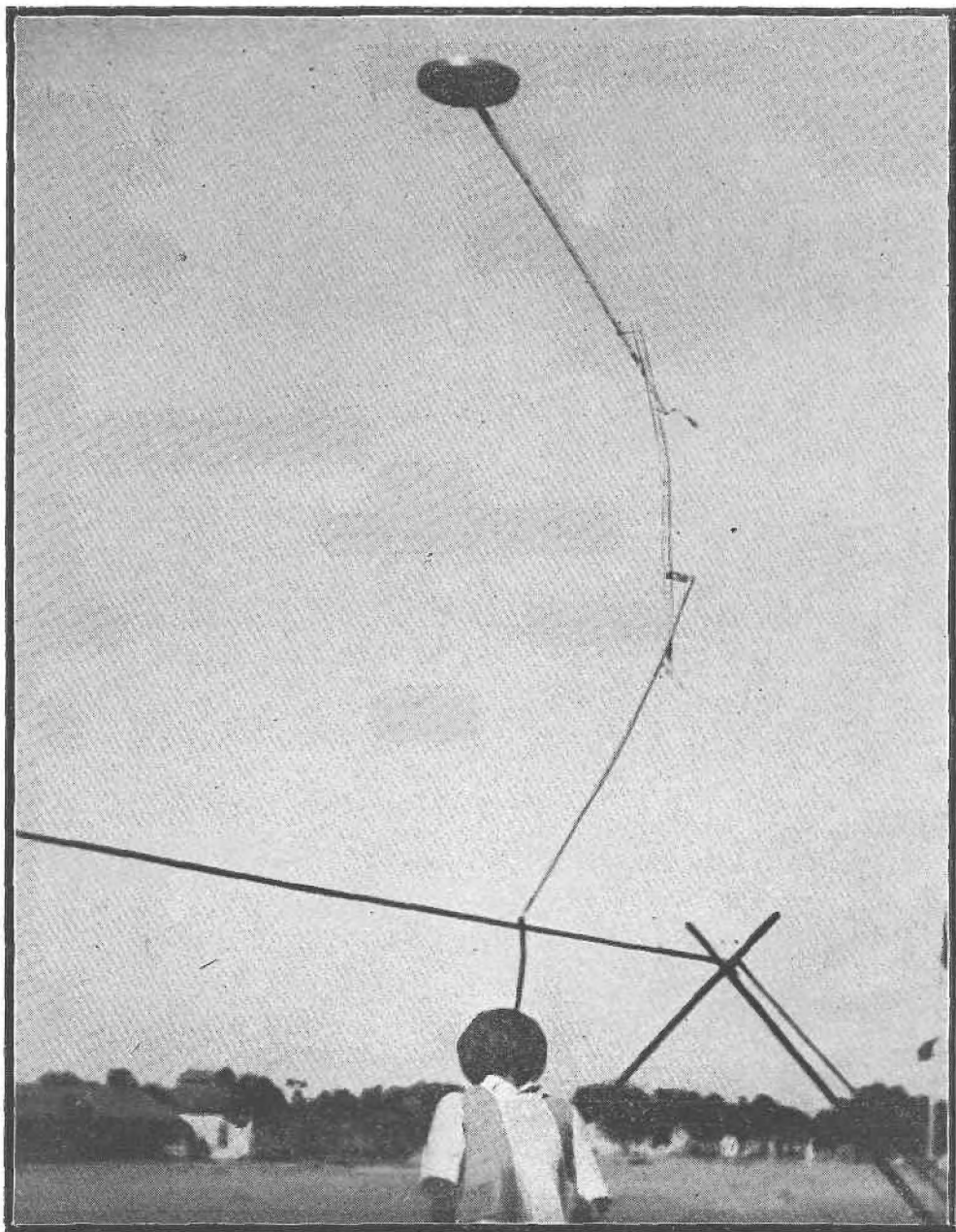

ఒకరోజున దానూ, వానూలనూ, కొందరు విద్యార్థులనూ పంతులు ఊరి బయట పాడుపడిన కోటప్రాంతానికి తీసుకుపోయాడు. ఒకప్పుడు ఆ కోట ప్రాంతాన్ని ఒక రాజవంశం పరిపాలించిందని, ఇప్పటికీ ఆ ప్రాంతాన తవ్వితే రాగిశాసనాలూ, వెండి బంగారు నాణాలూ దొరుకుతవని చెప్పాడు.

పంతులు చెప్పినదంతా శ్రద్ధగా విన్న దానూ, వానూలు మరుసటిరోజున పలుగూ పారా తీసుకుని ఆ ప్రదేశానికి వెళ్లారు. అక్కడ తవ్వి, వీలయితే వెండిబంగారు నాణాలనుగాని, రాగిశాసనాలనుగాని సంపాదించాలని వాళ్ల ప్రయత్నం. కాని వాళ్ళశ్రమకు లభించినదిమాత్రం 'టైగర్'కు పనికివచ్చే బొమికే ఐంది.

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

కూ ను వి ద్య

పంపినవారు :
సి. సూర్యరావు - గొల్లపోలు

